

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Institutionen för ekonomi

Entreprenörskapets interaktion med kontexten

- Producentföreningen Jord på trynets uppstartsprocess

Entrepreneurship in interaction with context

- The start-up process of the producers association Jord på trynet

Theodor Danielson

Filip Jonsson

Entreprenörskapets interaktion med kontexten
- Producentföreningen Jord på trynets uppstartsprocess
Entrepreneurship in interaction with context
- *The start-up process of the producers association Jord på trynet*

Theodor Danielson
Filip Jonsson

Handledare: Hanna Astner, Sveriges lantbruksuniversitet (SLU),
Institutionen för ekonomi

Examinator: Karin Hakelius, Sveriges lantbruksuniversitet (SLU),
Institutionen för ekonomi

Omfattning: 15 hp

Nivå och fördjupning: G2E

Kurstitel: Självständigt arbete i företagsekonomi

Kurskod: EX0783

Program/utbildning: Agronomprogrammet - ekonomi

Fakultet: Fakulteten för naturresurser och jordbruksvetenskap (NJ)

Utgivningsort: Uppsala

Utgivningsår: 2015

Serienamn: Examensarbete/SLU, Institutionen för ekonomi

Nr: 929

ISSN 1401-4084

Elektronisk publicering: <http://stud.epsilon.slu.se>

Nyckelord: entreprenöriell process, kontext, omgivning, Jord på trynet,
producentförening, inbäddning, embeddedness, entreprenörskap, interaktion

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Institutionen för ekonomi

Författarnas tack

Vi vill börja med att tacka Magnus Börjeson som med stort intresse och hängivenhet har ställt upp med rik information om Jord på trynet och deras uppstart. Utan Magnus tankar och reflexioner hade uppsatsen inte blivit vad den är. Stort tack även till vår handledare Hanna Astner för hennes stora engagemang och intresse för vårt ämne. Efter varje möte kunde vi med nytt hopp fortsätta vår process.

Vi vill även passa på att tacka de studenter som stått ut med våra meningsutbyten vid datorerna i biblioteket på Campus Ultuna. Utan er hade våra diskussioner utan tvekan varit lite högre, och lite längre.

Uppsala, 3 juni 2015

Abstract

The purpose of this thesis is to examine how the context interacts with the entrepreneurial process. The primary goal is to create an understanding of how the context that an association operates in can influence the entrepreneurial process and to show how this process in turn can affect the context. This goal is achieved by studying the association Jord på trynet and their context. The study focus mainly on the social and institutional context. We develop an understanding by studying previous research in the field of entrepreneurship that approach entrepreneurship as a process. This understanding is used to interpret the socially perceived reality during the startup process of Jord på trynet. The empirical data describes the startup process of Jord på trynet and the social and institutional contextual conditions that influenced the founding of the association.

This thesis indicates that an association's entrepreneurial process is influenced by its context. In the entrepreneurial process we identified four phases: opportunity, start-up, implementation and development, in which the context interacted in all of them. It is also clear that the process has affected the social and institutional context and that the context of individual persons affects the organization. Our thesis contributes to the approach within entrepreneurship theory that views entrepreneurship as a socially constructed process which interplays with context. Our findings also show that the entrepreneurial process shifts depending on a variety of factors and circumstances and therefore does not allow a general framework of the entrepreneurial processes to be created.

Sammanfattning

Entreprenörskap bidrar till utveckling och är en förutsättning för företagande. Förutsättningarna för organisationer är också ständigt i förändring, vilket gör det intressant att studera entreprenörskap och dess kontextuella omständigheter. Studier inom entreprenörskap har till stor del fokuserat på den enskilda entreprenören och inte på entreprenörskapet som en process i sin omgivning. Det gör att en helhetsbild går förlorad. Att beskriva den KRAV-anslutna ekonomiska föreningen Jord på trynets uppstart är intressant för förståelsen för hur och varför en producentförening bildas.

Syftet med uppsatsen är att undersöka hur kontexten interagerar med den entreprenöriella processen. Målet är främst att skapa förståelse för hur den kontext en förening verkar i kan påverka den entreprenöriella processen, men också att i mindre utsträckning visa hur denna process i sin tur kan påverka kontexten. Uppsatsen är främst fokuserad på den sociala och institutionella kontexten, eftersom det under intervjun framgick att det är de två dimensionerna som är mest betydande. Syftet uppfylls genom att studera den ekonomiska föreningen Jord på trynet i form av ett samtal med en av grundarna, Magnus Börjeson, samt genom att studera tidigare forskning inom entreprenörskap med fokus på entreprenöriella processer och kontext. Uppsatsen har en induktiv ansats och den kunskapssteoretiska ståndpunkten är tolkningsinriktad då avsikten är att förstå och tolka den socialt upplevda verklighet under uppstarten av Jord på trynet.

Uppsatsens teoretiska ramverk bygger på tidigare forskning som har studerat och försökt konkretisera entreprenörskap genom att se det som en entreprenöriell process. Kontexten påverkar sin omgivning och är därför intressant att studera vid entreprenöriella processer. Empirin beskriver Jord på trynets uppstartsprocess och kontextuella förutsättningar som har haft betydelse för grundandet av föreningen.

I studien framgår det att en förenings entreprenöriella process i hög grad påverkas av dess kontext. I Jord på trynets entreprenöriella process identifierades fyra faser: *upptäckten och skapandet av möjligheter, uppstarten av föreningen, genomförandet av uppstarten och utvecklingen av föreningen*, i vilka kontexten interagerade. Det framgår även att processen har påverkat den sociala och institutionella kontexten samt att enskilda individers kontext påverkar föreningen. Däremot är inte enskilda individer avgörande för genomförandet. Vår studie bidrar till en ökad förståelse för att den entreprenöriella processen och kontexten i hög grad interagerar med varandra och att den entreprenöriella processen är en process som ser olika ut beroende på en mängd faktorer och omständigheter. Det gör att en generell bild över olika entreprenöriella processer inte går att skapa.

Innehållsförteckning

1 INLEDNING	1
1.1 BAKGRUND OCH PROBLEM.....	1
1.2 SYFTE OCH FORSKNINGSFRÅGOR	2
1.3 AVGRÄNSNINGAR.....	2
2 METOD	4
2.1 KVALITATIV FORSKNINGSMETOD	4
2.1.1 <i>Kvalitativ forskningsintervju</i>	4
2.2 LITTERATURGENOMGÅNG.....	5
2.3 TROVÄRDIGHET OCH ÄKTHET	5
2.4 ETIK	6
3 TEORI	7
3.1 ENTREPRENÖRSKAP.....	7
3.1.1 <i>Entreprenörskap som en process</i>	7
3.1.2 <i>Försök att beskriva den entreprenöriella processen</i>	8
3.1.3 <i>Processen är inte linjär</i>	9
3.1.4 <i>Entreprenörer verkar inte i ett vakuum</i>	10
3.2 KONTEXT	11
3.2.1 <i>Olika typer av kontext</i>	11
3.2.2 <i>Inbäddning i kontexten</i>	13
4 EMPIRI	16
4.1 JORD PÅ TRYNET OCH MAGNUS BÖRJESON	16
4.2 JORD PÅ TRYNETS UPPSTARTSPROCESS	17
4.2.1 <i>Upptäckten och skapandet av möjligheter</i>	17
4.2.2 <i>Uppstarten av föreningen</i>	18
4.2.3 <i>Genomförandet av uppstarten</i>	20
4.2.4 <i>Utvecklingen av föreningen</i>	20
5 DISKUSSION	22
5.1 HUR KONTEXTEN PÅVERKAR PROCESSEN	22
5.1.1 <i>Upptäckten och skapandet av möjligheter</i>	22
5.1.2 <i>Uppstarten av föreningen</i>	23
5.1.3 <i>Genomförandet av uppstarten</i>	24
5.1.4 <i>Utvecklingen av föreningen</i>	25
5.2 PROCESSEN PÅVERKAR KONTEXTEN	26
5.2.1 <i>Social kontext</i>	26
5.2.2 <i>Institutionell kontext</i>	27
6 SLUTSATSER	29
REFERENSER	30

1 Inledning

Den här uppsatsen handlar om hur entreprenörskap interagerar med kontext. I följande kapitel beskrivs bakgrunden till studien, dess syfte, forskningsfrågor samt avgränsningar. Detta för att tydliggöra vad studien avser att undersöka.

1.1 Bakgrund och problem

Entreprenörskap bidrar till ny utveckling och skapar förutsättningar för nytt och fortsatt företagande (www, Verksamt 2014). Entreprenörskap kan ses som en process där individer, enskilt eller i grupp, identifierar möjligheter och utvecklar dem i sociala och ekonomiska sammanhang (www, Tillväxtverket 2015). Studier inom entreprenörskap fokuserar ofta på den enskilda entreprenören (Ulhøi 2005; Autio et al. 2014). Svårigheten i att identifiera en entreprenör har dock diskuterats under lång tid (Jack & Anderson 2002) och vissa forskare menar att det råder osäkerhet kring om begreppet entreprenör går att definiera (Cole 1969; Gartner 1988; Venkataraman 1997; Shane & Venkataraman 2000; Korsgaard 2011). Samtidigt har omgivningens betydelse, kontexten, visat sig vara viktig för att förstå entreprenörskap (Welter 2011). Trettin och Welter (2011) fastslår att vi har sett en utveckling över de senaste två decennierna från en mer traditionell ekonomisk forskning fokuserad på individuella entreprenörer mot ett mer socialkulturellt perspektiv med fokus på kontext.

Det går enligt Johns (2006) att beskriva kontexten som en rad möjligheter och begränsningar i en given situation, som alla påverkar en entreprenöriell handling. Enligt Dacin et al. (1999) skapas möjligheter genom att det finns ett ömsesidigt förhållande mellan en organisation och dess inbäddade kontext. Denna relation är intressant att studera för att få en bredare förståelse av entreprenörskapet och dess process. Jack och Andersson (2002) menar att det är viktigt att analysera den sociala kontexten, till exempel familj och vänner, för att förstå de entreprenöriella handlingarna och Welter (2011) menar att den institutionella kontexten, till exempel lagar och regler, är intressant att analysera för att förstå entreprenörskap. Trettin och Welter (2011) hävdar att mer forskning krävs kring den rumsliga kontexten, till exempel det geografiska läget, i sitt sammanhang, vilket även är eftersökt av Autio et al. (2014). Vid studier av organisationers kontext diskuteras detta bland annat med hjälp av termen "embeddedness" som Polanyi introducerade 1944 (Dacin et al. 1999), vilket kan översättas med inbäddning. Med inbäddning menar Granovetter (1985) hur teorin belyser nätverk och strukturer för att förstå val och beslut i en organisation. Granovetter (1985) hävdar att för att förstå varför ett företag är lokaliserat där det är måste den sociala strukturen analyseras.

Denna uppsats handlar om skapandet av den ekonomiska föreningen Jord på trynet, där interaktionen mellan entreprenörskapet och kontexten upplevdes speciellt intressant att studera. Jord på trynet är en ekonomisk förening för ekologisk grisproduktion, vilken startades år 2010 (www, Jord på trynet 2015:1) på en marknad där deras position inte gav tillräckligt betalt, vilket gjorde att producenterna inte kunde skapa det mervärde för köttet på marknaden som de önskade (www, Ekoweb u.å.). År 1995 gick Sverige med i EU vilket förändrade förutsättningarna för svenskt jordbruk radikalt (Jordbruksverket 2005). En ökad globalisering innebär en ökad konkurrens på livsmedelsmarknaden (www, Företagsamheten 2015), vilket i sin tur innebär att profilering och tydlighet blir allt viktigare för att skapa marknadsfördelar (www, Europeiska kommissionen 2014). Enligt en rapport från Jordbruksverket (2011) har konsumtionen av griskött i Sverige ökat stadigt under slutet av

1990-talet och hela 2000-talet, samtidigt som produktionen har minskat med 25 procent sedan EU-inträdet (LRF 2014).

Det var ur denna kontext som föreningen Jord på trynet grundades. Personerna bakom föreningen uppmärksammade att deras marknadssituation var ohållbar med priser som endast uppgick till 75 procent av internationell prisnivå (www, Ekoweb u.å.). Det är även dyrare att producera ekologiskt än konventionellt, bland annat på grund av att en ekologisk produktion kräver väsentligt mer tid per producerad slaktgris och suga (Jordbruksverket 2013). Detta innebar att en förändring krävdes. Därför är vi intresserade av att studera vilken betydelse kontext har för den entreprenöriella processen, men också vilken betydelse den entreprenöriella processen har för kontexten. Uppsatsen fokuserar främst på den sociala och institutionella kontexten hos föreningen Jord på trynet, eftersom dessa upplevs som särskilt intressanta i det enskilda fallet. Den institutionella kontexten är intressant på grund av den problematiska marknadssituation producenterna befinner sig i men även att deras produktion omfattas av ett speciellt regelverk för hur den ska gå till. Den sociala kontexten är intressant på grund av föreningen bygger på en social sammanslutning av ekologiska grisproducenter. Syftet med föreningen var från början var att skapa ett erfarenhetsnätverk. Därifrån har föreningen utvecklats för att medlemmarna i större utsträckning ska kunna påverka sin marknadssituation. Vår förhoppning är att denna uppsats kan bidra till förståelsen för problemet kring hur entreprenörskap och kontext interagerar, samt att den kan inspirera andra producenter inom lantbruksnäringen som funderar på att bilda en producentförening.

1.2 Syfte och forskningsfrågor

Syftet med uppsatsen är att undersöka hur kontexten interagerar med den entreprenöriella processen. Målet är främst att skapa förståelse för hur den kontext en förening verkar i kan påverka den entreprenöriella processen, men också att i mindre utsträckning visa hur entreprenörskapet i sin tur kan påverka kontexten. Följande forskningsfrågor ses därför som intressanta:

- Hur påverkas en förenings entreprenöriella process av dess kontext?
- Hur påverkas kontexten av föreningens entreprenöriella process?

1.3 Avgränsningar

Den empiriska studien är fokuserad på den ekonomiska föreningen Jord på trynet, där interaktionen mellan entreprenörskap och kontext ses som intressant. Detta på grund av att den marknadsmässiga situationen då producentföreningen startades, motiverade en vilja till förändring. Det empiriska materialet bygger på en intervju med en central person. Målet med empiri-insamlingen är att få en djupare kunskap om denne persons uppfattning av processen. Syftet är därmed inte att få en generell bild av en förenings uppstart utan att få rik information och en djupare förståelse utifrån en persons uppfattning.

Det finns flera dimensioner av kontext till exempel, social, rumslig, institutionell, historisk och temporal (Welter 2011). Den här studien fokuserar dock främst på den sociala och institutionella kontexten, eftersom dessa dimensioner har identifierats som särskilt intressanta under uppstarten av Jord på trynet.

Det teoretiska fältet kring entreprenörskap är brett. Studien avgränsas därför främst till teorier som rör entreprenörskap som en process och frångår därför de teorier som har fokus på individen som en enskild entreprenör. Anledningen till att vi väljer att se entreprenörskap som en process är att vi uppfattat att en entreprenöriell handling inte enbart utförs i ett vakuum, av en enskild person och i en enda händelse, utan under flera steg under en längre tid. Därför är det intressant att även undersöka hur kontexten interagerar och hur processen kan se ut.

2 Metod

I det här kapitlet presenteras den metod som använts för att genomföra studien. Först presenteras angreppssättet och en motivering till detta. Därefter presenteras upplägget av litteraturgenomgången och slutligen diskuteras studiens trovärdighet och de etiska aspekterna i studien.

2.1 Kvalitativ forskningsmetod

Studien genomförs genom kvalitativ intervju med en representant för Jord på trynet, Magnus Börjeson, som har en position i ledningsgruppen i Jord på trynet och har varit med från början vid skapandet av föreningen. Studien baseras på ett fall, där fallets huvudsyfte är att illustrera hur den entreprenöriella processen kan se ut vid skapandet av en ny förening. Uppsatsen har en ontologisk ståndpunkt som är konstruktionistiskt inriktad. Sociala företeelser är något som ständigt skapas av sociala aktörer och som ständigt är under förändring (Bryman & Bell 2013). Kvalitativ forskning bygger på analys av insamlad data med fokus på ord snarare än kvantifiering. De svar som kommer av intervjun kommer således att ligga till grund för den teori som senare förs fram i uppsatsen. Uppsatsen har följaktligen ett induktivt perspektiv på förhållandet mellan teori och empiri (Bryman & Bell 2013). Processen har inte varit linjär utan analys har gjorts kontinuerligt under tiden för datainsamlingen. Styrkan med den kvalitativa forskningsdesignen i den här studien är därmed möjligheten till en djupare förståelse för entreprenörskapet i dess sociala sammanhang (Lindgren & Packendorff 2009).

Studien ämnar inte kvantifiera det empiriska material som samlats in. Målet är att samla ett mer generellt teoretiskt ramverk där tidigare publicerad litteratur utgör grunden och det empiriska materialet snarare utgör en bild av hur verkligheten kan se ut. Vår kunskaps-teoretiska ståndpunkt är tolkningsinriktad (Bryman & Bell 2013) då syftet är att förstå och tolka den sociala verkligheten hos respondenten med ursprung i hur han faktiskt tolkar sin verklighet. Empiriskt material har därför samlats in med hjälp av en intervju. Intervjun genomfördes under ett personligt besök hos Börjeson. För att få ytterligare insikt i kontexten har hemsidor tillhörande de organisationer som Börjeson nämner i intervjun använts. Även vår agronomutbildning och mediebevakning har gett en djupare förståelse för den kontext som Börjeson verkar i.

2.1.1 Kvalitativ forskningsintervju

En kvalitativ forskningsintervju syftar till att ge forskaren en god beskrivning av respondentens verklighet (Kvale & Brinkmann 2014). Målet är därmed inte att kunna generalisera det empiriska material som intervjun bidrar med. Rik information är istället målet med intervjun. Vid genomförande av en intervju är det därför respondentens beskrivningar som är i fokus. I studien passar därför en semistrukturerad intervjuform. Valet av en semistrukturerad intervjuform grundar sig i viljan att få en djup förståelse (Bryman & Bell 2013), vilket är målet med intervjun. I den semistrukturerade intervjun låter intervjuaren respondenten tala tämligen fritt om sin verklighet och endast viss styrning förekommer (Bryman & Bell 2013). Intervjun grundar sig i en översiktlig intervjuguide där frågornas syfte är att inbjuda till ett öppet samtal och respondenten själv får strukturera sitt svar (Kvale & Brinkmann 2014). Utifrån respondentens svar ställs därefter följd- och kontrollfrågor för att

på bästa sätt fånga respondentens uppfattningar (Robson 2011). Vid intervjun med Börjeson åkte vi hem till honom på Högåsa gård och hann endast presentera oss innan Börjeson började prata. Det samtal Börjeson förde var för studien intressant och innan vi lämnade honom hade 173 minuter intervju spelats in. Det innebär att intervjun liknar ett samtal där Börjeson fritt uttrycker sina tankar och idéer och att våra förberedda frågor besvarats, ofta utan att vi behövt ställa dem, som en naturlig följd i samtalet. Detta innebär att den förberedda intervjuguiden endast användes i guidande syfte.

Att genomföra intervjuerna på den plats där Börjeson arbetar med har bidragit till en djupare bild av vem han är och hur hans liv ser ut. Detta har gett en inblick i respondentens kontextuella miljö. Det är även värdefullt för både intervjuaren och respondenten att samtalet är i en miljö där respondenten känner sig trygg (Bryman & Bell 2013). Det är då lättare för respondenten att dela med sig av sina tankar (Kvale & Brinkmann 2014).

Vid ett socialkonstruktionistiskt tillvägagångssätt påverkas entreprenörskap av sociala interaktioner på ett dynamiskt sätt (Lindgren & Packendorff 2009). Vid intervjun interagerar intervjuarna med respondenten och därmed påverkar vi Börjesons sociala kontext, eftersom intervjun är en social konstruktion i sig. Därmed vill vi påpeka att det är våra tolkningar som bidrar till vad som presenteras i det empiriska kapitlet eftersom studien har en tolkningsinriktad ansats.

2.2 Litteraturgenomgång

Den litteratur som främst har använts i uppsatsen är hämtad från databaser som tillhandahålls av Sveriges lantbruksuniversitets bibliotek och alla artiklar är externt granskade, så kallade peer-reviewed. Databaserna vi främst använt är Primo, Web of Science och Google Scholar. Vid sökning i databaserna har engelska översättningar av orden: kontext, entreprenörskap, entreprenöriell process samt det engelska uttrycket embeddedness använts. Dessa sökområden har identifierats som intressanta för att kunna uppfylla studiens syfte och besvara forskningsfrågorna eftersom vi vill studera företagets utveckling och omgivande faktorer. Sökträffarna har sedan sorterats med hänsyn till antalet citeringar och relevans. När intressanta artiklar har hittats har dessa lästs och sammanfattats. Därefter har dessa artiklars referenslistor gått igenom för att på så sätt hitta fler artiklar inom samma område, en så kallad ”snowball”-metod (Lewis-Beck et al. 2004). På så sett har en bred teoretisk bas skapats, vilken använts för att diskutera den insamlade empirin. Målet med litteratursökningen har varit att finna vad tidigare studier har dragit för slutsatser på det område som vi undersöker, samt att öka läsarens förståelse av den socialkonstruktionistiska delen av entreprenörskapsforskningen.

2.3 Trovärdighet och äkthet

För att en kvalitativ studie ska vara trovärdig bör den vara pålitlig, tillförlitlig, bekräftad och överförbar (Bryman och Bell (2013). Vidare menar Bryman & Bell (2013) att äktheten styrks genom att studien visar en rättvisande bild. Däremot är det svårt att hävda att en bild av verkligheten är den korrekta vid ett socialkonstruktionistiskt synsätt (Lindgren & Packendorff 2009). Istället leder alla sociala konstruktioner till ny kunskap och därmed en förändrad uppfattning av verkligheten (Lindgren & Packendorff 2009). Att hävda att den bild intervjun med Börjeson skapar är den rätta bilden innebär att vi inte visar medvetenhet för vår påverkan

vid intervjun. Trovärdigheten grundar sig i att vi drar slutsatser av våra observationer, vilket kontrolleras genom återsändning av det empiriska materialet. Respondentens påståenden vid till exempel namn och årtal har även granskats med hjälp av kontrollsökningar på internet.

För att validera empirin har inte en respondentvalidering gjorts genom klassisk så kallad pragmatisk validering (Kvale & Brinkmann 2014), då återsändning av en summering av intervjun skickas tillbaka till respondenten för godkännande. Den typen av validering kan leda till ett förskönande av verkligheten och att respondenten vill censurera vissa delar (Bryman & Bell 2013). Istället har respondenternas svar direkt validerats i intervjusammanhanget, en så kallad deltagarvalidering (Bryman & Bell 2013). Det har gjorts genom att kontrollsummeringar genomförts av intervjuarna då respondenten därmed har fått godkänna eller ändra intervjuarnas tolkning. Valet av denna metod bygger på det faktum att det är intervjuarnas tolkningar av respondentens svar i intervjusituationen som är intressant i studien. Om i stället en klassisk validering genomförs finns risken att respondenten i efterhand försöker förändra eller censurera viktiga aspekter, vilket kan leda till att det empiriska materialet inte speglar den sociala konstruktionen fullt ut (Bryman & Bell 2013).

2.4 Etik

Kvalitativ forskning bygger på förståelse och tolkning, vilket innebär att den kvalitativa forskaren vill se och förstå omvärlden utifrån respondentens perspektiv (Bryman & Bell 2013). Därför uppstår ett etiskt dilemma i och med att en privatpersons liv ska sammanställas och presenteras offentligt (Miller et al. 2012). Det är viktigt som forskare att noggrant tänka igenom vad respondenten utsätts för vid medverkande i en studie. I denna undersökning har vi därför varit noggranna med att förklara vad intervjumaterialet kommer att användas till för att respondenten ska kunna godkänna användandet. Vi har även tagit hänsyn till respondentens önskemål om konfidentialitet vid diskussioner av känsliga ämnen som inte bör avslöjas offentligt. Det har påverkat studien genom att vissa personers namn inte kommer att presenteras. Intervjun har skett på frivillig basis och inspelning har endast skett efter godkännande från intervjupersonen, för att inte skapa stress eller tveksamheter i intervjusituationen. Det har även tydliggjorts att de uppgifter som lämnas endast kommer användas i den här undersökningen och inte till något annat utan godkännande från respondenten. Således har ett etiskt beaktande tagits, utan att påverka resultatet.

3 Teori

I följande kapitel ges en genomgång av existerande teori och litteratur. Den teori som presenteras byggs upp utifrån det empiriska material som samlats in för att vara relevant för studien, då studien har en induktiv ansats. Först ges en genomgång av entreprenörskap och hur företag uppstår, följt av teori om kontext och inbäddning.

3.1 Entreprenörskap

Det finns en stor variation av egenskaper hos olika entreprenörer (Gartner 1988) och samtidigt ingen allmänt accepterad definition av vad entreprenörskap faktiskt är, vilket gör det svårt att hitta en enhetlig definition på begreppet entreprenörskap (Shane & Venkataraman 2000; Reynolds et al. 2005; Brixy et al. 2012). Shane och Venkataraman (2000) beskriver forskningen inom entreprenörskapsfältet som spridd och att brist på konceptuella ramverk finns. Det är då lätt att forskning koncentreras på enskilda individer eller företag, istället för på entreprenörskapet som sådant, vilket ger en snäv bild (Gartner 1988; Thornton 1999; Shane & Venkataraman 2000; Brixy et al. 2012). Entreprenörskap är i grunden skapandet av en organisation (Gartner 1988) och det är således skapandet i sig som är intressant, det vill säga den entreprenöriella processen (Gartner 1988; Anderson 2000; Shane et al. 2003; Hopp & Stephan 2012; McMullen & Dimov 2013). Vissa går även så långt som att påstå att den entreprenöriella processen aldrig tar slut (Lindgren & Packendorff 2008).

3.1.1 Entreprenörskap som en process

Enligt Anderson (2000) är entreprenörskap en interaktion mellan marknadskrafter och kulturella skiftningar som skapar sociala möjligheter i vilka entreprenören kan agera. Andra menar att entreprenörskap ska ses som en process (Gartner 1988; Jack & Anderson 2002; Hopp & Stephan 2012; McMullen & Dimov 2013) där delar av processen dock ser olika ut beroende på vilken organisation eller företag som utforskas (Reynolds & Miller 1992). Jack och Anderson (2002) menar även att den entreprenöriella processen inte enbart är ekonomisk, utan en process som framställs ur den sociala kontext där den verkar. Den entreprenöriella processen kan inte enbart studeras utifrån ett ekonomiskt perspektiv, eftersom den påverkas av både individuella och kontextuella omständigheter (Granovetter 1985). Shane et al. (2003) skriver att entreprenörskap är en process som börjar med ett uppmärksammande av en entreprenöriell möjlighet, följt av ett undersökande om den går att utnyttja på något sätt. Vidare utvecklas en idé kring hur det på bästa sätt går att utnyttja möjligheten och sedan utvärderas det om idén verkligen går att utföra, utveckla och genomföra. Genom att sammanföra mänskliga och ekonomiska resurser undersöks också förutsättningarna för att utveckla en organisation samt möjligheter att hitta ett kundsegment. Shane et al. (2003) menar dock att det är de mänskliga motiven som påverkar och influerar hur den entreprenöriella processen utvecklas. Individen bakom en entreprenör är ofta en person som vill uppnå någonting, har kontrollfokus och är riskbenägen (Gartner 1985). Även entreprenörens bakgrund, tidigare arbetslivserfarenheter, sociala miljö, ålder och utbildning har ett stort värde för att beskriva en entreprenör (Gartner 1985; Gaddefors 1996).

Precis som Jack och Anderson (2002) exemplifierar Sarasvathy (2001) skillnaderna mellan entreprenörer och dess process. Sarasvathy (2001) beskriver två olika typer av processer:

causation och *effectuation*. Landström och Löwegren (2009) försöker sig på en översättning av *causation* och *effectuation* som process. De diskuterar en rationell etableringsprocess som *causation* och en prövande etableringsprocess som *effectuation*. De olika typerna fokuserar på processer för att utveckla möjligheter.

Vid en rationell etableringsprocess är målet för processen i förväg bestämt och det är således endast att välja det arbetssätt som är effektivast för att nå målet. Vad gäller en prövande etableringsprocess är målet generellt otydligt definierat (Sarasvathy 2001; Landström & Löwegren 2009). Det är enligt Sarasvathy (2001) den prövande processen som är intressant då det visar vad en entreprenör faktiskt gör av en situation. Fyra olika steg i processen förtydligas av Sarasvathy (2001): först en given uppsättning av resurser, till exempel egen kunskap och förutsättningar eller möjligheter i den sociala kontexten. Utifrån resurserna finns en möjlig effekt av att utnyttja dem. Vidare finns det begränsningar och möjligheter i processen i form av inverkan av resurserna i sig, men även av tillfälligheter i situationens kontext. Slutligen gäller det att välja mellan olika handlingssätt för att, utifrån givna medel och accepterad risk, nå önskat resultat. De olika processerna är dock inte givna utan integrerar och överlappar varandra beroende på processernas kontext (Sarasvathy 2001).

3.1.2 Försök att beskriva den entreprenöriella processen

Länge har forskningen försökt att utveckla ett ramverk för hur företag växer (Churchill & Lewis 1983). Anderson (2000, s. 103) definierar den entreprenöriella processen som "the creation and extraction of value from an environment that involves the shift in value from an existing use value to a higher market value." Dock ser Churchill och Lewis (1983) problem med att tidigare forskning ofta slagit ihop företag efter storlek eller var i utvecklingen de befinner sig. Enligt Churchill och Lewis (1983) ger det tre konsekvenser: forskare förutsätter att alla företag går igenom liknande milstolpar i sin utveckling, forskarna missar de första viktiga stegen i företagets utveckling samt att dåvarande ramverk karakteriserade företag utifrån dess årliga tillväxt, antal anställda eller liknande. Således bortser de från det faktum att företaget bland annat har olika produktionslinjer och utvecklingshastighet på produkterna och dess teknologi. Med den tidigare forskningen i åtanke försöker Churchill och Lewis (1983) ändå utveckla en linjär process för att förklara entreprenörskap, främst i nya och växande företag. Churchill och Lewis' (1983) process består av fem steg: existens (existence), överlevnad (survival), framgång (success), utveckling (take-off) och mognad (resource maturity). I det första steget handlar det om att behålla nuvarande kunder, men också att lyckas få tillräckligt många kunder för att få alla produkter eller tjänster sålda. I existensfasen är företaget litet med få anställda och högsta chefen är samtidigt ägaren som gör, i princip, allt arbete. Många företag lämnar aldrig fasen utan företaget säljs och, eller, likvideras. I nästa steg arbetar fortfarande företaget främst för att överleva men börjar utveckla kassaflöden för att finansiera tillväxt. Företaget är fortfarande enkelt uppbyggt med en eller ett par mellanchefer. Ägaren har fortfarande en ledande, och avgörande, roll och många beslut tas av ägaren. Många företag stannar i denna fas, några avvecklar men andra går vidare till den tredje fasen; framgång. Företaget har nu uppnått en "god ekonomisk hälsa" (Churchill & Lewis 1983, s. 5) och det finns sålunda två vägar att gå: utveckla ett system eller en organisation som stannar i den tredje fasen och fortsätter med stabil omsättning och, ofta, med samma chef och ägare. Alternativt används företaget som en plattform för vidare utveckling. Enligt Churchill och Lewis (1983) konsolideras ofta företagen i detta stadium och fokus förflyttas från operationell planering till en mer långsiktig strategisk verksamhet med fokus på att växa ytterligare. Om det lyckas övergår företaget till fas fyra: utveckling. I denna fas är

fokus endast att växa snabbt. Koncentration är främst på hur företaget ska organiseras men också hur företaget ska få in mer kapital i verksamheten. Det sista steget är mognadsfasen. Det största problemet här är enligt Churchill och Lewis (1983) att lyckas kontrollera den finansiella tillväxt som skett i företaget som fortfarande är relativt litet, utnyttja fördelarna med storleken samt att behålla den entreprenöriella andan. Churchill och Lewis (1983) lägger också till ett sjätte steg: ossifikation. De menar att utan den entreprenöriella andan stelnar företaget men lyckas ändå stanna kvar på marknaden på grund av sin finansiella ställning och köpkraft. Företaget karakteriseras dock av brist på innovation, beslutstagande och en brist på risktagande. Churchill och Lewis (1983) poängterar ägarens roll i processen. Ägarens möjligheter att utföra arbetet ger enligt författarna liv till företaget. Vidare menar Churchill och Lewis (1983) att små företag bygger på ägarens förmåga att sälja, producera, uppfinna med mera.

Landström och Löwegren (2009) beskriver en förenklad process för att etablera ett företag baserad på Deakins och Whittam (2000). Processen är uppdelad i fem steg och börjar med inledande idéformulering som påverkas av individens kreativitet, erfarenheter och utbildning. Här finns även andra påverkande faktorer från bland annat vänner och familj. Landström och Löwegren (2009) poängterar att en idé inte per automatik leder till en affärsmöjlighet då det sistnämnda kräver en efterfrågan så att idén kan kommersialiseras. Nästa steg är att upptäcka en affärsmöjlighet vilket påverkas av olika kulturella attityder, till exempel vad gäller attityder till risk eller för misslyckande, förändrad socioekonomisk miljö eller andra personliga förebilder. Centralt för entreprenörskapet är att utveckla en affärsmöjlighet utifrån sin idé (Landström & Löwegren 2009). Det tredje steget enligt Landström och Löwegren (2009) är planering och förberedelse. Det är viktigt för individen att hitta finansieringsmöjligheter, partners att lita på men också att börja undersöka hur marknadsunderlaget ser ut. Nästa steg är att lansera och starta verksamheten. För företagarens del är det viktigt att vara skyddad vad gäller immateriella rättigheter men också att timingen för lanseringen är rätt. Här spelar även tillfälligheter som inte går att kontrollera själv en avgörande roll. Femte, och sista, steget enligt Landström och Löwegren (2009) är en vidare utveckling efter starten. En del av det dagliga arbetet är nu att utveckla nätverk och skapa en legitimitet och trovärdighet på marknaden. Det är däremot svårt att beskriva all entreprenörskap som en linjär process där alla processer följer samma steg (Landström & Löwegren 2009; Gartner 1985). Istället för en linjär process kan processen vara en del av ett ramverk (Gartner 1985).

3.1.3 Processen är inte linjär

Processen behöver inte vara linjär (Gartner 1985; Korsgaard 2011), men följande delar går enligt Gartner (1985) att sammanfatta utifrån litteraturen: Entreprenören hittar en företagsmöjlighet, ackumulerar resurser och marknadsför produkten, eller servicen. Ett av stegen omfattar även produktionen av en produkt eller tjänst. Uppbyggandet av organisationen är även det ett viktigt steg enligt Gartner (1985), men även att entreprenören möter en efterfrågan från samhället genom att tillhandahålla en produkt eller tjänst. Gartner (1985) lyfter även upp organisationen som sådan i sitt ramverk. Det är enligt Gartner (1985) viktigt att belysa vilken typ av företag som skapats då det spelar roll vid jämförelser av skapandeprocesser mellan olika företagsformer. Tidigare litteratur har, enligt Gartner (1985), oftast fokuserat på en typ av företag inom en viss industri eller område och på så vis gått miste om värdefull kunskap. Gartner (1985) menar att det konceptuella ramverket kan ses genom ett kalejdoskop på grund av den enorma variation som finns mellan nyskapande företag. Gartner (1985), men även Korsgaard (2011), vill således slå hål på tankarna att alla

entreprenörer och dess skapande är likadana och följer liknande processer. Efter att ha konstaterat att det finns en stor diversitet bland entreprenörer och dess satsningar (ventures) är det därför viktigt att hitta ett sätt att klassificera deras verksamheter så att felaktiga jämförelser förhindras (Gartner 1985). Gartner (1985) ser satsningar särskilt inom ramen för dess omgivning. Ramverket bygger på fyra dimensioner: individen, organisationen, omgivningen och uppstartsprocessen (new venture process). Gartner (1985) bygger vidare på Miller (1981) som menar att en företags-satsning är en gestalt av olika variabler inom dessa dimensioner; det går inte att beskriva satsningens komplexitet såvida inte alla dimensioner beaktas och undersöks hur de interagerar med varandra. Det går emellertid att hitta olika karakteristika som kommer igen inom litteraturen (Gartner 1985).

3.1.4 Entreprenörer verkar inte i ett vakuum

Entreprenörer verkar inte i ett vakuum och det är därför rimligt att ta för givet att omgivningen, i någon form, påverkar utfallet av en entreprenöriell handling (Gartner 1985). Gartner (1985) lyfter även i sin artikel "A Conceptual Framework for Describing the Phenomenon of New Venture Creation" upp litteratur som hävdar att regionala entreprenöriella omgivningar skapar entreprenörer. Gartner (1985) belyser också två synsätt på omgivningen: ett synsätt där omgivningen ses som en uppsättning givna villkor som organisationer måste acceptera och förhålla sig till, och ett där omgivningen är en verklighet som skapas via en selektivitet av ens egna uppfattningar.

En entreprenör har en förmåga att utnyttja traditioner i ett samspel med sin omgivning (Gaddefors 1996). Ett utnyttjande som inte enbart handlar om förnyelse till varje pris för personlig vinning (Gaddefors 1996), utan om ett värdeskapande i sin omgivning (Anderson 2000). Det är även företagarens förmåga att hitta kunskap inom det egna nätverket som är betydande (Gaddefors 1996). En kunskap som är mer betydande än kunskap från till exempel rådgivare eller myndigheter. Detta går i linje med Korsgaard (2011) syn på skapandet av möjligheter, där nätverk och social interaktion är centralt. Möjligheter är dock betydelselösa om de inte tas tillvara på och det är förmågan att ta tillvara på möjligheter som skiljer mellan olika personer (Aldrich & Zimmer 1986). Shane et al. (2000) menar emellertid att det främst är motivation som skiljer människor emellan, men också att människor med till exempel högre självförtroende mer troligt söker extern finansiering. Processen för att få finansiering förutsätter att entreprenören öppnar upp sig för andra, ofta okända människor, som är mer eller mindre skeptiska mot idén, vilket innebär att motivationen är viktig (Shane et al. 2000).

Entreprenörskapet innebär att lokalisera och skapa värden i sin omgivning, att gå från nuvarande marknadsvärde till ett högre i framtiden (Andersson 2000). I sin doktorsavhandling från 1996 utvecklar Gaddefors en slutsats att entreprenörskap inte kan planeras fram utan utvecklas under tid. Däremot kan de begrepp som finns inom området beskriva hur "...entreprenörskap växer fram som ett resultat av reflexion och handling" (Gaddefors 1996, s.184). Gaddefors (1996) lyfter fram kreativitet som en given omständighet för att något nytt och radikalt ska utvecklas. Shane (2000) menar att de som upptäcker en möjlighet gör det genom att de just upptäcker en. Korsgaard (2011) menar att möjligheter skapas genom sociala interaktioner. Det kan alltså vara den mänskliga faktorn och motivationen som spelar en avgörande roll i den entreprenöriella processen (Shane et al. 2003), men också faktorer som ligger utanför den enskilda individens möjligheter att själv påverka (Korsgaard 2011). De olika möjligheterna blir också olika aspekter beroende på hur kontexten ser ut och hur den uppfattas (Shane et al. 2003; Korsgaard 2011).

Den entreprenöriella processen påverkas av den lokala kontexten och det är viktigt att vara del av den (Jack & Anderson 2002). För att förstå den entreprenöriella processen är det därför viktigt att förstå både entreprenörerna och den lokala omvärld i vilken de verkar. Den entreprenöriella processen handlar om värdeskapande (Jack & Anderson 2002). Det är dock svårt att skapa värde utan att ha stöd i den lokala kontexten, vilket visar att nätverket inte bara hjälper företaget utan kan även agera en begränsning. Anderson (2000) skriver att den entreprenöriella processen är en kombination av den entreprenöriella handlingen och miljön. Det är enligt Anderson (2000) felaktigt att se entreprenören och omgivningen som en subjekt/objektrelation. Istället bör både omgivningen och entreprenören ses som subjekt som interagerar med varandra. Omgivningen är ingen fast punkt utan ständigt i förändring där den entreprenöriella processen medverkar till skiftningar i omgivningen (Anderson 2000). På samma sätt menar Feldman et al. (2005) att entreprenörer kan skapa sina egna möjligheter och påverka den regionala kontext i vilken de verkar.

3.2 Kontext

En frågeställning är inte hur många entreprenörer kommer på nya innovationer utan när och var de gör det (Autio et al. 2014). Det faller sig då naturligt att inte enbart undersöka individer inom entreprenörskapsforskningen utan även att rikta blicken mot omgivande omständigheter och hur de påverkar innovation bland entreprenörer (Phan 2004). Det finns flera sätt att beskriva vad en kontext är. Kontext kan vara ett sammanhang (Nationalencyklopedin 1996) eller en omgivning (www, Wiktionary 2015). Rousseau och Fried (2001) förtydligar ordet kontext bildligt från latin och beskriver det som att knyta ihop och att skapa en kontakt medan Johns (2006) beskriver kontexten som en rad möjligheter och begränsningar i en given situation vilka påverkar förekomsten av en entreprenöriell handling.

Brist på forskning på kontexter är enligt Autio et al. (2014) besynnerlig då vi från andra forskningsområden är väl medvetna om att mänsklig interaktion sker i någon form av kontext. Det är kontexten som gör intryck på vad individer och grupper uppfattar, vilka beslut de sannolikt fattar och vad resultatet av de besluten blir (Autio et al. 2014). Kontexten spelar således roll för vår förståelse för hur företag och organisationer blir till, dess funktion, hur beslut fattas och olika resultat av dess entreprenöriella handling. Autio et al. (2014) föreslår därför att forskningen inom entreprenörskap skiljer på olika typer av kontext, vid analyser av entreprenöriella innovationer och organisationer.

3.2.1 Olika typer av kontext

Kontexten påverkar sin omgivning både direkt och indirekt (Whetten 2009) men kan även bestå av inre och yttre sammanhang (Pettigrew 1987; Jacobsen 2004). Den inre kontexten är knuten till vad som händer i ett företag eller organisation, till exempel kultur, erfarenheter och kunskaper (Pettigrew 1987; Autio et al. 2014). Den yttre kontexten är till exempel ekonomisk eller politisk påverkan men också social och marknadsmässig i form av konkurrens (Pettigrew 1987). Jacobsen (2004) beskriver även problematiken med nationella och kulturella kontexter som organisationer verkar i då de på olika sätt kan begränsa organisationers handlande. Gartner (1985) beskriver även kontextuella hinder till exempel åtkomst av mark och byggnader, förutsättningar för transport och tillgång till kapital.

Många försök har gjorts för att ställa upp ett systematiskt ramverk över de dimensioner som finns i en kontext inom entreprenörskapen (bland andra Levie et al. 2014) men ett övergripande ramverk saknas enligt Autio et al. (2014). Welter (2011) försöker i sin artikel "Contextualizing Entrepreneurship – Conceptual Challenges and Ways Forward" belysa hur det på ett bättre sätt går att förstå entreprenörskap genom att undersöka dess kontextuella företeelse. Enligt Welter (2011) är det viktigt att även se och förstå hur och varför entreprenörskap sker och vem som är involverad då kontexten inte är bestämd utan föränderlig över tid. Welter (2011) fokuserar på *en omnibus-kontextdimension* likt den Johns (2006) beskriver. Det är ett brett perspektiv för att få in faktorer som *vem, vad, när, var* och *varför*. Dessa perspektiv ska ses genom en eller flera linser. Genom att se entreprenörskap genom olika linser går det att se olika aspekter och nivåer av ett fenomen och hur de har effekt på andra nivåer (West 2003). Enligt Welter (2011) är det framförallt *var* och *när* aspekter som är av intresse inom entreprenörskapsforskningen. *Var* refererar till den platsen där den entreprenöriella händelsen inträffar. Det kan vara en fysiskt, institutionell eller en social plats. *När* är också relevant då tidigare händelser uppmärksammas och det går att sätta dessa i relation till vad som händer idag. Kontexten påverkar således på flera nivåer och influenser på en nivå kan dessutom ge inverkan på andra nivåer (West 2003; Welter 2011). Med kontexten i fokus blir entreprenörskapsforskningen mer komplex enligt Welter (2011). För att lyckas generalisera en kontext fokuserar forskare ofta på en del av kontexten, vilket inte ger en rättvisande bild. Welter (2011) hävdar att entreprenörskapsforskningen och dess teorier måste kontextualiseras. Enligt Welter (2011) är det viktigt att ha en helhetsbild av de situationer och temporala avgränsningar som påverkar entreprenörskapet och dess forskning. Det är även viktigt att inse att varje människas handlingar påverkar omgivningen. Varför företagare agerar på ett visst sätt beror till stor del på i vilken kontext de verkar (Welter 2011). Tidigare undersökningar diskuterar att den sociala kontexten kan påverka hur väl ett nyetablerat företag kan lyckas på marknaden vid uppstart med tanke på de inträdeshinder som ofta existerar (Davidsson & Honig 2003; Landström & Löwegren 2009). Landström och Löwegren (2009) nämner till exempel socialt stöd, rådgivare, finansiärer och arbetskraft som viktiga funktioner som en entreprenör kan finna i sitt sociala nätverk. De belyser också vikten av den sociala omgivningen som ett bollplank under en entreprenörs olika faser. Welter (2011) har även en annan syn på den sociala kontexten då hon menar att en företagares entreprenöriella beslut påverkar dennes sociala kontext. Det är också viktigt att belysa familjens roll i den sociala kontexten (Jack & Anderson, 2002; Welter, 2011). Jack och Anderson (2002) har indikationer på att entreprenörskapet är menat till att skapa trygghet för familjen och även att familjen kan hjälpa företagaren med exempelvis ekonomiska medel.

Kontextberoendet visar en ny sida av vilka möjligheter en entreprenör uppmärksammar och hur hon eller han utvecklar sitt företag (Welter 2011). Welter (2011) lyfter upp några viktiga perspektiv och menar att kontexten skapar möjligheter men även utgör hinder i den entreprenöriella processen. Welter (2011) fokuserar främst på tre typer av kontexter, den *sociala*, den *rumsliga* och den *institutionella*. Den *sociala kontexten* är främst det sociala nätverket. Nätverket kan tillhandahålla kunder, finansiellt kapital och arbetskraft. I den *sociala kontexten* återfinns även familjens betydelse (Davidsson & Honig 2003). Den *sociala kontexten* är enligt Davidsson och Honig (2003) en viktig del för att överkomma eventuella hinder vid uppstart av en ny verksamhet. Davidsson och Honig (2003) lyfter även vikten av nätverk för att föra uppstartsprocessen vidare. *Rumslig kontext* handlar om den geografiska omgivningens förutsättningar, hur den lokala omvärlden ser ut utöver de sociala kontakterna (Welter 2011). I en *rumslig kontext* är fokus på det kollektiva entreprenörskapet i ett avgränsat område och inte på individen bakom de enskilda entreprenörerna. Korsgaard (2011) är inne på samma spår och ger med ett exempel en tydlig bild över entreprenörens roll då han

beskriver Steve Jobs roll i Apple. Korsgaard (2011) menar att även om det är en enskild person som framstår som den huvudsakliga entreprenören så finns det personer i individens nätverk och omgivning som är viktiga för den roll personen har som entreprenör, de är avgörande för den entreprenöriella processen. Det är således viktigt att inte enbart studera enskilda individer, då det inte ger en rättvisande bild av entreprenörskapet (Gartner 1988; Thornton 1999; Shane & Venkataraman 2000; Korsgaard 2011; Brixy et al. 2012). Welters (2011) tredje del i den kontextuella ramen handlar om den *institutionella kontexten*. Då med fokus på regler och förordningar, både politiska och ekonomiska. Även mer informella regler påverkar till exempel normer och attityder i samhället. Där räknas även influenser från andra aktörer på marknaden in, som inte är direkt kopplade till nätverket (Welter 2011). Det kontextuella ramverket bidrar till en förståelse för hur möjligheter, men även hinder, för den entreprenöriella processen skapas.

Jacobsen (2004) delar istället in kontexten i två delar; en teknisk kontext och en institutionell. Den tekniska kontexten påverkar företaget direkt, till exempel genom resurstillgångar av olika slag. Påverkande faktorer är bland annat antalet konkurrenter, kunder eller andra styrande omständigheter som en entreprenör måste förhålla sig till. Däremot finns det ytterligare faktorer som är av mindre fysisk karaktär som påverkar entreprenörer i deras kontext. Lagar och regler påverkar mer eller mindre en organisation och behovet att få stöd och legitimitet på marknaden brukar kategoriseras inom den institutionella kontexten (Jacobsen 2004). Jacobsen (2004) har alltså ett mindre fokus på den sociala kontexten än Welter (2011).

Enligt Gaddefors (1996) går det att koppla beteendet av en entreprenör till en kontext. Inom den kontexten ryms begrepp som livsstil, kultur och ideologi. Dock är forskningen splittrad inom detta område och definitionerna om begreppen är oklara, vilket gör att definitionerna kan beskrivas på olika sätt och ges olika associationer. Gaddefors (1996) menar att en vidare användning av begreppet nätverk kan beskriva den kontext som en entreprenör eller företagare verkar i. Bakka et al. (2006) beskriver en liknande bild där nätverket har betydelse för en entreprenörs förmåga att, tillsammans med individer i sitt nätverk, nå ett gemensamt mål.

3.2.2 Inbäddning i kontexten

Jack och Anderson (2002) menar att begreppet inbäddning (*embeddedness*) syftar till den process som det innebär att bli en del av en social struktur och att förstå dess kontext. För att kunna bli en del av strukturen är det viktigt att förstå den (Jack och Anderson 2002). Att vara del av en struktur är viktigt för att skapa entreprenöriella möjligheter då tillit är en viktig komponent för att nå framgång (Dacin et al. 1999; Jack & Andersson 2002). Inbäddning skapar möjligheter till värdeskapande (Dacin et al. 1999) och förutsättningar för ett hållbart företagande (Uzzi 1999). Resurser som inte tidigare varit tillgängliga frigörs vid inbäddning (McKeever et al. 2015). Granovetter (1985) menar att agentens sociala omvärld kommer påverka dennes beslut och får stöd av Korsgaard (2011) som menar att entreprenören är en konstruktion av sin omgivning eftersom inbäddningen i omgivningen ger bilden av vem entreprenören är.

Omgivningen kommer i stor grad att påverka vilka typer av företag som verkar på en plats (Anderson 2000). Anderson (2000) beskriver det med hjälp av fall från landsbygden där närhet till vissa tjänster inte finns på samma sätt som i städer. Han menar att det är intressant att studera vad som gör att omgivningen förändras över tiden, varför vissa delar av

landsbygden utvecklas och andra inte, och vilka aspekter som bidrar till viljan att skapa och utveckla företag där. Enligt Anderson (2000) föder ett förändrat kulturellt köpbeteende möjligheter och innovation driver innovation, samt att företagen på landsbygden är av en speciell karaktär, en karaktär som passar in där. Hopp och Stephan (2012) har undersökt huruvida social kultur påverkar entreprenörskapet. De menar att kulturen i bakgrunden påverkar entreprenörskapet genom att forma hur individer resonerar och att den påverkar beslut rörande entreprenöriella handlingar. Hopp och Stephan (2012) konstaterar att ett entreprenöriellt beteende är inbäddat i den sociala kontexten och att kontexten bör tas hänsyn till.

Alla företag är inbäddade i den platsspecifika sociala struktur i vilken de agerar (Jack & Anderson 2002). Den entreprenöriella processen påverkas av den lokala kontexten och det är viktigt att vara en del av den (Jack & Anderson 2002). För att helt förstå den entreprenöriella processen är det därför viktigt att förstå både entreprenörerna och den lokala omvärld i vilken de verkar. Den entreprenöriella processen handlar om värdeskapande (Jack och Anderson 2002). Det är svårt att skapa värde utan att ha stöd i den lokala kontexten, vilket visar att nätverket inte bara hjälper företaget utan kan även agera en begränsning då omvärlden kan hindra och vara motvilliga till vissa verksamheter. Det är emellertid inte företaget som sådant som skapar sin inbäddning utan snarare företagaren som driver och verkar i företaget (Jack & Anderson 2002). Entreprenörens nätverk och sociala kontakter skapar möjligheter för företaget att verka i den lokala miljön (Jack & Anderson 2002). Entreprenörens bakgrund skapar således möjligheter för företagets framtid. Inbäddningen möjliggör idéupptäckter och hjälper den entreprenöriella processen (Jack & Anderson 2002). Jack och Anderson (2002) menar att stöd från nätverk och förankring i den sociala kontexten skapar acceptans och välvillighet, vilket är centralt för att processen ska lyckas. Inbäddningen gör även att entreprenören kan uppmärksamma möjligheter och resurser som kan användas (Jack & Anderson 2002). Entreprenören får tillgång till resurserna genom sitt nätverk och har därmed ett försprång jämfört med andra utomstående aktörer. De skapar också förutsättningar för att andra ska kunna leva och verka. Jack och Anderson (2002) beskriver det som ett cirkulärt flöde där företaget utnyttjar resurser i sin omgivning men även ger tillbaka resurser till omgivningen.

Det är dock inte endast fördelar med inbäddning i en social struktur (Granovetter 1985; Welter 2011). En agents handlande bör analyseras ur ett perspektiv bredare än ett klassiskt ekonomiskt (Granovetter 1985; Phan 2004). Att då utvärdera ett beslut endast med ekonomiska mått kan ge en bild av att agenten inte har fattat rätt beslut. Om ett bredare perspektiv används istället, där social status, familjesituation, och politisk status vägs in, bildar dessa aspekter en helt ny bild av agentens handlande (Granovetter 1985). Med den större referensramen skapas en bild av att agentens handlande är rationellt för just den situationen. Det inbäddade perspektivet ger även en bild över det nätverk agenten har och dennes mål att ha en bra relation till nätverket (Granovetter 1985). Relationer som agenten sedan kan förlita sig på genom olika processer. Poängen med det inbäddade systemet är alltså att se detaljer i den sociala strukturen och därmed kunna beskriva varför situationen ser ut som den gör. Personliga relationer är det viktigaste instrumentet för företag för att nå vissa mål, som annars är omöjliga att nå i en strikt affärsmässig struktur. Granovetter (1985) beskriver detta genom att diskutera myndighetsmissbruk och bedrägeri, hur agenten i de situationerna använder sina personliga kontakter för att slingra sig genom strukturella system som satts upp av myndigheter. Granovetter (1985) menar alltså att ett av de viktigaste områden i ekonomisk forskning är sociala strukturer där det ekonomiska livet är inbäddat. Utan en förståelse för de bakomliggande sociala konstruktionerna och förutsättningarna kan

inga relevanta slutsatser dras av olika ekonomiska styrmedel och liknande (Granovetter 1985).

4 Empiri

Följande kapitel ger först en beskrivning av föreningen Jord på trynet och Magnus Börjeson för att läsaren ska få en bild av föreningen och personen vi intervjuat. Vidare följer en sammanställning av intervjun där Jord på trynets entreprenöriella process presenteras i kronologisk följd.

4.1 Jord på trynet och Magnus Börjeson

Jord på trynet är en ekonomisk förening som bildades 2010 för att tydliggöra vad ekologisk grisuppfödning innebär (www, Jord på trynet 2015:1). Föreningen har i dagsläget 24 grisproducenter som medlemmar och är en samlingsplats för grisproducenter som har valt att ställa om sin produktion enligt KRAVs regelverk och certifiering. KRAV har i sitt regelverk, utöver det EU-ekologiska regelverket, krav på utevistelse för djuren på betes- och åkermark. Det är här namnet på föreningen kommer ifrån; just att grisarna har fått jord på trynet, vilket inte EU-ekologiska grisar normalt får då de oftast går på betonggolv (www, Jord på trynet 2015:1). Föreningen möjliggör en starkare position för producenterna på marknaden och ett sätt att gemensamt marknadsföra sina produkter, men också produktionen i sig (pers. med. Börjeson 2015). Det eftersom marknadsföringen sker under ett gemensamt varumärke och logotype. De genomför olika besök ute i butik, mässor och andra evenemang där de kommer nära konsumenterna och kan berätta mer om sin produktion, vilket stärker deras position på marknaden (pers. med. Börjeson 2015). Gårdarna är även öppna för allmänheten att besöka för att konsumenten ska få insyn i hur produktionen går till.

En av medlemmarna i Jord på trynet är Börjeson. Börjeson är uppvuxen på Högåsa gård utanför Linköping i Östergötland (pers. med. Börjeson 2015). År 1987 tog han över gårdens driftbolag och själva gården 1991 efter sin far som då brukat den sedan 1958 (www, Jord på trynet 2015:2). Börjeson har varit KRAV-certifierad grisproducent sedan 2002 och beslutet att ställa om produktionen grundar sig delvis i att gården ligger i ett vattenskyddsområde, vilket påverkar möjligheterna till konventionell ogräsbekämpning och gödsling med handelsgödsel (www, Jord på trynet 2015:2). Högåsa gård är den enda ekologiska slaktgrisproducenten i Östergötland och på gården föds det upp cirka 1800 slaktsvin per år (pers. med. Börjeson 2015). Smågrisarna kommer från Forsa gård som även de är anslutna till föreningen. Grisproduktionen är deltidssysselsättning för Börjeson (pers. med. 2015), då han har många andra uppdrag vid sidan om.

Börjeson är utbildad ekonomagronom med inriktning mot marknadsföring och organisation. Agronomexamen tog han 1987 vid Sveriges lantbruksuniversitet, SLU, och var sedan doktorand i två år inom marknadsföring och organisation (*innovation management*) vid institutionen för ekonomi på SLU (pers. med. Börjeson 2015). Sedan sin tid på SLU har Börjeson bland annat jobbat på Finansdepartementet och Lantmännen, haft uppdrag i olika styrelser till exempel en slakteriförening, Lantbrukarnas Riksförbund, en fröodlarförening, bank samt varit ordförande för Spannmålsodlarna i Östergötland. Börjeson (pers. med. 2015) har även varit delaktig i andra lokala projekt, bland annat att starta upp Vreta Kluster och Agroöst, vilka har varit betydelsefulla för utvecklingen av hans personliga nätverk. Sedan 2008 är Börjeson även ledamot i Kungliga skogs- och lantbruksakademien, KSLA (www, KSLA u.å.).

4.2 Jord på trynets uppstartsprocess

Nedan följer en kronologisk beskrivning över hur Jord på trynet kom till och hur deras uppstartsprocess såg ut. Beskrivningen grundar sig i samtalet med Börjeson och är således uttryckt ur hans perspektiv.

4.2.1 Upptäckten och skapandet av möjligheter

Det är inte alltid självklart att en tanke eller idé ska leda till något (pers. med Börjeson 2015). Han beskriver det som att: ”allt börjar någonstans och det börjar smått...” (pers. med. Börjeson 2015). Ofta skapas en idé i en pratstund med en kollega eller vän, ett telefonsamtal, en kommentar från en gammal rektor eller ett mail från en studiekamrat. I samtalen skapas ofta embryon till idéer som eventuellt kan utvecklas i framtiden (pers. med. Börjeson 2015). Centralt för Börjeson (pers. med. 2015) vad gäller idéskapande och företagsutveckling är att se möjligheter där andra istället uppmärksammar problem. Börjeson (pers. med. 2015) påpekar att “allt börjar med någonting” och nämner till exempel när hans rektor från studietiden ringde en dag för att prata lite om intressanta frågeställningar kring nätverkande i lantbrukssektorn.

Börjeson (pers. med. 2015) har ett intresse för omvärlden och söker ständigt nya kontakter och möjligheter till utveckling. Börjeson berättar att det krävs arbete för att lyckas samt att ingen idé föds av sig själv och belyser att inställningen är viktig för hur arbetet kommer fortgå. Han har själv en inställning till att alla hans projekt ska bli bra (pers. med. Börjeson 2015). Med den inställningen skapar Börjeson egna förutsättningar för att lyckas. Det är viktigt att tro på sin idé för att andra ska ställa upp och vara med på resan (pers. med. Börjeson 2015). Emellertid kan det vara jobbigt att sticka ut hakan för att be någon annan investera i sin verksamhetsidé. Därför är det viktigt att komma ihåg att ingen idé är betydelselös utan alla bör undersökas och kontrollera om de har bärkraft samt om de kan leda vidare till något större (pers. med. Börjeson 2015). Börjeson (pers. med. 2015) uttrycker det som “... om man ser något som, det här kanske vi ska ha, så ska man inte bara släppa det liksom utan verkligen se och värdera att är det något som man kan bygga ett eget företag...” och belyser vikten av att ta tillvara på de möjligheter som presenterar sig.

Mycket av sin inspiration hämtar Börjeson från det nätverk han byggt upp genom åren. Även tidigare kontakter kan dyka upp många år senare (pers. med. Börjeson 2015). Börjeson (pers. med. 2015) berättar om när han var på besök på SLU för ett möte och går in på det nyöppnade veterinär- och husdjurscentrum, VHC. Där möter han sin gamla rektor från tiden vid SLU som pratar gamla minnen, vilket han uppskattar och berättar att det är “helskönt att träffa de gamla kontakterna” (pers. med. Börjeson 2015). Vidare berättar Börjeson att rektorn kan skicka mail ibland, en gång för att berätta hur de gör på Iowa State University med återkoppling till den tid då Börjeson och en kollega arbetade i USA. En tid då de två diskuterade hur de skulle ha utvecklat idéerna på SLU. Nu frågar rektorn om de kan hitta på något kul inom området för att förverkliga de gamla idéerna (pers. med. Börjeson 2015). Rektor håller enligt Börjeson (pers. med. 2015) aktivt på att undersöka, med hjälp av sina kontakter, möjligheter för idéer i sin omgivning. Ibland bifogar rektorn rapporter som Börjeson varit med att skriva på åttiotalet, om omstrukturering, som återigen är aktuella och säger att det ”bara är att köra, gör det nu!” (pers. med. Börjeson 2015). Det är viktigt att inte förlora några bra idéer eller möjligheter och han nämner ett citat av rektorn: “Kan vi inte göra något med detta?” (pers. med. Börjeson 2015). I intervjun framgår det att Börjeson tycker att

hans nätverk är en viktig del för att skapa möjligheter för sitt företagande. Börjeson (pers. med. 2015) nämner vissa viktiga personer i de uppstartsprocesser han har varit delaktig i, och de spännande möjligheter som skapats, tack vare kontaktnätet. I en uppstartsprocess är det också värdefullt om alla medverkande kan ta på sig äran om någon frågar vem som tog initiativet (pers. med. Börjeson 2015). Det ger en värdefull drivkraft inom organisationen då alla känner sig lika delaktiga. Drivkraften, menar Börjeson, ger en större förändringsvilja, vilket är viktigt för processen och sammanfattar det som att ”ju fler som känner sig som startskott, desto bättre är det ju” (pers. med. Börjeson 2015), vilket var fallet vid starten av Jord på trynet.

Viljan till utveckling är stor hos Börjeson (pers. med. 2015) och han vill skapa förutsättningar för att driva långsiktigt hållbara organisationer. Börjeson (pers. med. 2015) uttrycker det genom att berätta om att han är noggrann med att utvecklingen inte är färdig förrän en organisation har en stadig grund att stå på. Börjeson ser sig själv som en person som vågar ta de risker som krävs för att en idé ska bli verklighet och lyckas. Han menar att vilja och politisk möjlighet är centrala aspekter för ett lyckat projekt och har filosofin att allt går, det gäller att ”dra i tåtarna” (pers. med. Börjeson 2015). Att behöva tänka att ”det har inte vi tid med” (pers. med. Börjeson 2015) menar han inte borde vara ett hinder om en bra idé uppmärksammas. Det är bra att värdesätta idéer då andra i sitt nätverk kan ha bättre möjligheter och förutsättningar för att föra idén vidare. Det är också viktigt att hitta en person som ”man kan köra i ler och långhalm med i flera år” (pers. med. Börjeson 2015). Genom att dra nytta av personer i nätverket går det att på ett framgångsrikt sätt skapa möjligheter i framtiden (pers. med. Börjeson 2015).

Det finns personer och händelser som är särskilt betydande för Börjeson (pers. med. 2015). Tunga beslutsfattare som Börjeson har kontakt med ser han som en fördel att ha i sin omgivning, som i rätt lägen kan fatta snabba beslut (pers. med. Börjeson 2015). Det är enligt Börjeson (pers. med. 2015) en förutsättning att personer på beslutsfattande nivåer både förstår vad som behöver genomföras och fattar rätt beslut i rätt läge, men även att de förstår att branschen i sig är viktig. Börjeson berättar om föreläsningar på SLU för 20 år sedan som varit till nytta. Föreläsningar som Börjeson endast besökt av allmänt intresse och inte genom någon kurs han varit registrerad på. Ur dessa föreläsningar föddes ritningarna till grisstallet på gården (pers. med. Börjeson 2015). Det är viktigt att ”hitta tillväxtområdena och kör liksom” men även att ”utnyttja värden och lyfta värden över tid” (pers. med. Börjeson 2015). För att förverkliga idéer är det viktigt att vara införstådd i vad som händer runt omkring en. Genom att ha koll på omvärlden skapas möjligheter, men det ger också en förståelse för vilka områden av branschen som är viktiga och där det kommer att efterfrågas förändringar (pers. med. Börjeson 2015). Ur de möjligheter som skapats gäller det också att göra någonting av dem (pers. med. Börjeson 2015).

4.2.2 Uppstarten av föreningen

En förening skapas inte hur som helst utan det ligger en hel del arbete bakom för att skapa en som kan leva vidare (pers. med. Börjeson 2015). Ingen process driver sig själv enligt Börjeson (pers. med. 2015), utan förutsättningar för utvecklingen ligger i intressenternas önskan att utvecklas. Han berättar att ”ska man göra någonting så måste man liksom bestämma sig och jobba långsiktigt och man måste också ha någon kraft som liksom ändå så att säga driver produktionstillväxten” (pers. med. Börjeson 2015). Även om en entreprenör inte har varit med från början, eller varit med från början men inte i ett senare skede i

processen, går det att hjälpa till med sin kompetens, berättar Börjeson (pers. med. 2015). Oavsett var i processen organisationen är går det alltid att tillföra något som bidrar till verksamheten och dess uppstart (pers. med. Börjeson 2015). Börjeson fortsätter med att berätta att det är viktigt att våga försöka, även om idén från början inte var tänkt som en framtida organisation eller projekt. Han säger: "får man en ingivelse, så ta det på allvar" (pers. med. Börjeson 2015).

För att få ett utbyte av sina egna idéer och få influenser från andra är det således viktigt att ha bra personer runt sig, men även "viktigt att ha ett gäng som driver varandra och också ha resurser för att driva utvecklingen" (pers. med. Börjeson 2015). Börjeson utvecklar sin tanke med "att hitta duktiga människor är väldigt stimulerande". För Jord på trynets del var det enligt Börjeson (pers. med. 2015) viktigt med ett gäng som snabbt fann varandra och samtidigt arbetade mot samma mål och han poängterar att det är "kul med ett sådant gäng". I skapandet av Jord på trynet som förening har ett nätverkstänk varit i fokus då grunden från början låg i att bli starkare tillsammans och på så sätt ha större möjlighet att påverka sin omgivning (pers. med. Börjeson 2015). Erfarenhetsnätverket har varit centralt för att göra situationen bättre för de företagare som ingår i nätverket. Börjeson (pers. med. 2015) tror samtidigt att föreningen troligtvis inte hade startats om inte alla producenter varit med från början och varit beredda på att jobba hårt för att förändra sin situation.

Anders och Maria Engvall på Forsa gård samt Tommas och Mats Schörling på Brene gård var drivande i uppstarten av en erfarenhetsutbytesgrupp, så kallad Erfa-grupp, för KRAV-anslutna grisproducenter i Sverige. Rådgivaren Maria Alarik var också viktig för utvecklingen och såg till att driva Erfa-träffarna (pers. med. Börjeson 2015). Börjeson var, enligt honom själv, inte särskilt aktiv i träffarna men anser att det var grunden och kärnan till föreningen Jord på trynet. Föreningen kom till tack vare, eller snarare på grund av, att KRAV-grisuppfödarna upplevde att de inte hade villkor som var konkurrenskraftiga. Priserna var då, i juni 2009, runt 75 procent av internationell prissättning (www, Ekoweb u.å.), och en stark kostnadsfokusering hos slakterierna ledde till frustration bland producenterna och de var tvungna att göra något för att förändra situationen. Börjeson (pers. med. 2015) kommenterar situationen på följande sätt: "att sälja en Volvo för självkostnadspris det går ju att göra men vi tyckte i det här gänget att det var fullständigt håll i huvudet, vi måste försöka göra någonting". Intresset för KRAV-grisar var svagt från slakteriföreningens sida som på grund av kostnadsfokuseringen ville köra EU-ekologiska grisar som inte får böka eller beta istället, så kallade plattgrisar, som enbart går på gjuten betongplatta (pers. med. Börjeson 2015). Samtidigt erbjöds KRAV-uppfödarna kostnadsersättning för merkostnader i samband med produktionen. I det nätverk som bildades var det enligt Börjeson (pers. med. 2015) tydligt att det var betesdriften och möjligheten till bökande för grisarna som var det centrala. De uppmärksammade att det var där den stora skillnaden fanns inom produktionen. Samtidigt efterfrågade marknaden kött som är producerat enligt KRAVs regelverk (pers. med. Börjeson 2015). Medlemmarna i Erfa-gruppen hade ett stort utbyte av diskussionerna och motiverade varandra till att bilda en förening för att på så vis få starkare förhandlingsmöjligheter.

Startskottet för föreningen var ett möte i Stockholm där alla KRAV-anslutna grisproducenter var bjudna och där en stor andel kom (pers. med. Börjeson 2015). På mötet skapades en möjlighet att i ett öppet och enkelt forum ställa frågan om det fanns intresse för att bilda föreningen och skapa en diskussion kring hur det skulle gå till. Utgången av mötet blev att de bildade en förening 2010. Börjeson (pers. med. 2015) berättar att Mats Schörling, Anders Karlsson, Anders Engvall "var dragarna" i denna process där Börjeson själv, som tidigare

nämnts, inte var särskilt aktiv i de första nätverksträffarna utan var mer aktiv under förhandlingar och beslutstagandet.

4.2.3 Genomförandet av uppstarten

En styrelse fick ansvar över att vara talespersoner för föreningen ut mot intressenter och en grupp hade ett förhandlingsansvar (pers. med. Börjeson 2015). Därpå sades alla leverantörskontrakt upp för att tillsammans kunna förhandla, som en mer förhandlingskraftig part, med slakterierna om bättre priser. Nu började arbetet med att bygga upp ett varumärke och knyta nya samarbetspartners men också att marknadsföra produktionen i sig (pers. med. Börjeson 2015). Representanter för Jord på trynet var bland annat ute i dagligvarubutiker för att möta konsumenter, både i marknadsföringssyfte men också för att undersöka marknadens efterfrågan. På dessa besök fick de, enligt Börjeson (pers. med. 2015), många glada tillrop vilket var en signal på att de var på rätt väg.

Börjeson (pers. med. 2015) tycker att det var värdefullt att som producent sitta med på möte med handeln och där få möjlighet att fråga om de är intresserade av att köpa KRAV-märkt kött. På de mötena kunde de förklara hur uppfödningssprocessen och omställningen till KRAV-certifiering går till och på så sätt skapa mer kunskap om produktionen. Handeln hade inte, enligt Börjeson (pers. med. 2015), haft den kontakten och direkta dialogen med slakterierna tidigare. Att producenterna nu förhandlade om nya villkor gjorde läget speciellt. Om handeln var intresserade av KRAV-märkt kött var de då tvungna att visa intresse för det. En anledning till att Jord på trynet har lyckats är på grund av att de har varit aktiva ut mot handeln och satt sig in i marknadsplanering, men även att medlemmarna är förändringsvilliga och aktiva vad gäller marknadsfrågor, tror Börjeson (pers. med. 2015).

Börjeson uppmärksammar att KRAV-märket är viktigt men lika viktig är producentföreningen. Börjeson (pers. med. 2015) berättar att ”utan en gruppering som på något sätt också själv klarar sina affärer och klarar att växa, så blir det ingen tillväxt i den här marknaden heller”. Börjeson (pers. med. 2015) säger det i samband med att han diskuterar KRAVs roll i den inledande delen av processen. Han menar att KRAV inte var aktiva i arbetet med att höja prisnivåerna och det upplevda värdet, då även de genomgick en större organisatorisk förändring under den tiden.

Under Jord på trynets uppstart fanns det externa personer som betytt extra mycket för föreningens process (pers. med. Börjeson 2015). Börjeson nämner i intervjun en speciell person som en viktig extern aktör i arbetet och som har hjälpt föreningen dit de är idag. Framförallt med att hitta finansiering genom landsbygdsutvecklingsstöd men även hjälp med regler och annan rådgivning. Landsbygdsutvecklingsstödet gjorde det möjligt att ta in extern rådgivning. Börjeson säger att ”i hela den här resan så har vi ju haft en stor hjälp av honom”. Personen jobbar nu mera på Svenskt butikskött AB och är således Jord på trynets kund (pers. med. Börjeson 2015). Svenskt Butikskött är enligt Börjeson en prioriterad kund på grund av det utbyte det innebär att sälja till dem eftersom de vill vara med och driva marknaden framåt.

4.2.4 Utvecklingen av föreningen

En förening likt Jord på trynet fanns egentligen inte tidigare, säger Börjeson (pers. med. 2015). När inget är gjort är det svårt att veta om det inte blir rätt, därför gäller det att ”bara

göra något helt enkelt” (pers. med. Börjeson 2015). Omgivningens idéskapande och drivkrafter har haft betydelse för bildandet av Jord på trynet. Bildandet av föreningen har i sin tur gett effekter på marknaden (pers. med. Börjeson 2015). Prisbildningen har blivit bättre genom en ökad medvetenhet och efterfrågan från konsumenterna. De högre priserna för Jord på trynet har förhandlats fram i flera steg genom ett aktivt förhandlingsarbete mot slakterier och butiker (pers. med. Börjeson 2015). En del av arbetet var att aktivt byta slakterier till vilka de levererar för att på så vis höja priserna. Följden av det har blivit att antalet KRAV-an slutna grisproducenter i Sverige för första gången på tio år har ökat (pers. med. Börjeson 2015). År 2015 kommer ökningen att bli cirka 50 procent. Föreningen har då gått från 20 000 till 30 000 producerade årsgrisar och har därmed cirka en procent av den totala marknaden i Sverige. Ökningen beror på att sex nya producenter har anslutit sig till föreningen (pers. med. Börjeson 2015; www, Jord på trynet 2015:3). Börjeson (pers. med. 2015) önskar en fortsatt utveckling mot en större marknadsandel men då krävs det fler producenter. Tyvärr räcker dagens pris inte till för att ansluta tillräckligt många producenter (pers. med. Börjeson 2015). Fler producenter krävs för att täcka marknaden allt växande efterfrågan och han uttrycker att: “det blir inte proppen ur för någon tillväxt ändå” (pers. med. Börjeson 2015). Viss utveckling sker ändå och Börjeson har själv expanderat sin produktion med 600 grisar per år under 2014. När vi står ute hos grisarna berättar Börjeson (pers. med. 2015) att en smågrisuppfödare ringt honom i november 2013 och erbjudit ytterligare en grupp smågrisar med leverans i slutet av januari 2014. Då blev det bråttom för Börjeson att få en förprovning¹ för tillbyggnation av stallet godkänd av länsstyrelsen, för att kunna bygga till och ta emot smågrisarna. Förprovningsprocessen gick fort tack vare att han hade god kontakt med länsstyrelsen sen tidigare och stallet hann bli klart innan grisarna levererades (pers. med. Börjeson 2015). Även om omgivningen påverkar honom, är det ofta slumpen som avgör om han är på rätt plats, med rätt person (pers. med. Börjeson 2015). Små, obetydliga, saker kan ha betydelse senare och det kan vara svårt att se sambanden nu och hur det kommer bli i framtiden (pers. med. Börjeson 2015). Slumpen är, enligt Börjeson, inte att förringa och ger ett exempel på när han var och drack öl och “by coincidence” träffade en smågrisproducent som behövde en ny plats för slaktsvin. De hade därefter ett samarbete under ett antal år innan Forsa gård började leverera smågrisar till Börjeson.

I dagsläget tycker Börjeson (pers. med. 2015) fortfarande att det är svårt med erfarenhetsutbyte från andra, eftersom det är få producenter i närområdet. Han berättar att “vi är så väldigt spridda rent geografiskt” (pers. med. Börjeson 2015). I Östergötland är det bara han och en producent till som har KRAV-märkt grisproduktion. Därmed skapas inte ett naturligt utbyte mellan gårdarna på grund av avståndet mellan dem. Börjeson (pers. med. 2015) efterfrågar en samlande kraft i föreningen som kan koordinera dem rent affärsmässigt och vara den som bidrar med den samlande synen i föreningen.

Idag växer marknaden för Jord på trynets produkter stadigt och Börjeson (pers. med. 2015) tycker det är roligt att se att föreningen har haft betydelse för utvecklingen och marknadsföringen av branschen. Börjeson (pers. med. 2015) talar om ”ringarna på vatten” och menar att föreningen har inneburit att fler konsumenterna har uppmärksammat den ekologiska produktionen av grisar, vilket i sin tur innebär en möjlighet till fortsatt utveckling och på så vis i framtiden ha en större marknadsandel än i dag.

¹ ”Förprovningen innebär att stallbyggnader på förhand ska granskas ur djurskydds- och djurhälsosynpunkt. När byggnationen är färdig ska den även besiktigas.” (www, Länsstyrelsen Skåne u.å.).

5 Diskussion

Läsaren kommer i följande kapitel att få en analytisk diskussion av det empiriska och teoretiska material som sammanställts ovan. Strukturen känns till viss del igen från tidigare kapitel för att skapa en enkel läsning och en större förståelse för hur delarna hänger ihop. Först presenteras hur kontexten påverkar processen, därefter presenteras hur processen påverkar kontexten.

5.1 Hur kontexten påverkar processen

Ur den empiri och teori som tidigare presenterats kommer följande diskussion att fokusera på hur olika dimensioner av en kontext, främst social och institutionell, påverkar de olika faserna i den entreprenöriella processen för Jord på trynet. Utifrån empirin och teorin går det finna olika faser och därför en struktur för den entreprenöriella processen. De olika faserna är: *upptäckten och skapandet av möjligheter, uppstarten av föreningen, genomförandet av uppstarten och utvecklingen av föreningen*, vilka utgör grunden för strukturen i diskussionen. Det klarläggs av Gartner (1985) att den entreprenöriella processen varierar i hög grad mellan olika nyskapande företag, vilket gör att en linjär process inte går att fastställa. De fyra olika faserna nedan bör därför ses som en möjlig uppställning. Utifrån kontextavsnittet i teoridelen är det troligt att dessa faser på något vis påverkas av kontexten (West 2003; Welter 2011). Landström och Löwegren (2009) belyser vikten av den sociala omgivningen som ett bollplank i den entreprenöriella processen. I många delar av processen ses nätverket som en faktor att inte undervärdera (Gaddefors 1996; Dacin et al. 1999; Jack & Anderson 2002; Welter 2011). Under arbetets gång har det även uppmärksamats att en entreprenör sällan agerar ensam. Det är ofta händelser i entreprenörens omgivning som har spelat en stor roll i den entreprenöriella processen.

5.1.1 Upptäckten och skapandet av möjligheter

Möjligheter skapas genom sociala interaktioner. Upptäckten av en möjlighet sker ofta under ett samspel med en annan person i ett socialt sammanhang skriver Korsgaard (2011). Börjeson berättar att hans idéer ofta upptäcks genom samtal med personer i sin omgivning, både i personliga möten, via mail eller telefon. Det är inte alltid dessa samtal leder till något konkret idag, men Börjeson värdesätter idéerna då de kan leda till något i framtiden. Därför söker Börjeson ständigt nya kontakter att utbyta idéer med, men värnar även om äldre kontakter som är viktiga att ta tillvara på då de när som helst kan dyka upp med nya idéer. Det ger en bra förutsättning för att skapa och ta tillvara på möjligheter. På så vis går det att påverka de tillfälligheter som enligt Landström och Löwegren (2009) inte går att kontrollera själv. Landström och Löwegren (2009) beskriver en liknande bild och menar att en idé inte per automatik leder till en affärsmöjlighet. Börjeson (pers. med. 2015) ser också möjligheter där andra inte gör det och berättar att han aldrig vill slänga bort en idé. Aldrich och Zimmer (1986) skriver att förmågan att ta tillvara på möjligheter är en egenskap som skiljer människor åt. Samspelet med omgivningen har således betydelse för skapandet av möjligheter och utvecklandet av en verksamhet, vilket även styrks av Anderson (2000).

Det är sällan en möjlighet bara dyker upp och det är viktigt att ha ett utvecklat nätverk och goda sociala kontakter, vilket styrks av Korsgaard (2011). Gaddefors (1996) skriver att en av

entreprenörens egenskaper är att ta tillvara på kunskaper inom det egna nätverket, vilket kan vara mer betydande än kunskap från till exempel rådgivning. Börjesons doktorandtjänst och studietid har gett honom möjligheter till ett utvidgat nätverk och har varit avgörande för var han befinner sig idag. Gartner (1985) skriver att en individs bakgrund och tidigare arbetslivserfarenheter spelar roll. Valet av utbildning och att jobba som doktorand kan ses som en planerande fas i en individs entreprenöriella process, vilket styrks av Sarasvathy (2001) som uttrycker det som en rationell process. Det institutionella nätverk som Börjeson byggt upp under tiden på SLU, till exempel den goda kontakten med rektorn, verkar ha haft betydelse för vilka möjligheter Börjeson skapar. Börjeson har under en lång period byggt upp en bas av kontakter i sitt nätverk inom olika branscher. Det har i sin tur påverkat möjligheten att skapa föreningen Jord på trynet eftersom Börjesons nätverk blev en del av föreningens genom en form av inbäddning likt den Jack och Anderson (2002) beskriver. För möjligheten till skapandet av Jord på trynet spelade således de enskilda individernas personliga nätverk och kontakter en viktig roll. De kontakterna möjliggjorde att Erfa-nätverket grundades. Därav är det tydligt att den sociala kontexten är en central del av den entreprenöriella processens tidiga fas.

Motivationen att ta tillvara på möjligheter är centralt hos Börjeson. Enligt Shane et al. (2000) spelar självförtroendet roll, bland annat vid sökandet av extern finansiering. Shane (2000) menar att motivationen är central för hur en entreprenöriell idé tas till vara på, vilket Börjeson även nämner i vårt samtal. För Börjeson är det alltid viktigt att ett arbete blir bra. Det är också viktigt att tro på sin idé. Det i sig är motiverande för att genomförandet ska lyckas men också en faktor som avgör om andra är villiga att ställa upp och hjälpa till (Aldrich & Zimmer 1986; Shane et al. 2000). Dock finns det även begränsande faktorer. Ett exempel är rädsla för att sticka ut för mycket, vilket kan hämma utvecklandet av idéer, men även skrämman bort intressenter (pers. med. Börjeson 2015). Rädslan hos den enskilda individen kan bli mindre om gruppen är enad och alla känner sig delaktiga i processen. Korsgaard (2011) skriver om betydelsen av flera individer i en process. Börjeson berättar att han vill att så många som möjligt ska ta på sig äran av initiativet till Jord på trynet, vilket i sig är en drivande faktor för utvecklingen av föreningen. Samhörigheten bidrar till en vilja att ständigt utvecklas och på så vis minska de hot som en enskild individ kan uppfatta.

Det är flera historiska faktorer som spelat roll vid skapande av Jord på trynet, bland annat att Börjeson, på grund av att gården ligger inom ett vattenskyddsområde ställde om produktionen till ekologiskt. Omställningen är avgörande för möjligheten att vara delaktig i skapandet av Jord på trynet. Intressant är att processen för Jord på trynet troligtvis startade långt innan Erfa-nätverkets tillkomst. Om inte Börjeson haft den bakgrund han har är det troligt att han inte varit involverad i en entreprenöriell process som Jord på trynet. Med bakgrund som ekonomagronom och uppväxt på en gård med grisproduktion kan det också falla sig naturligt att han söker sig till den typ av kontext som han verkar i idag. Det är exempel på bakgrundsfaktorer som enligt Gaddefors (1996) och Gartner (1985) påverkar vilka val som görs.

5.1.2 Uppstarten av föreningen

En del av processen uttrycker vikten av att hitta samarbetspartners att lita på. Personerna bakom nätverket var en av de avgörande faktorerna för att lyckas (pers. med. Börjeson 2015). Den sociala kontextens betydelse bör därför inte underskattas och det var även, enligt Börjeson, viktigt att så många som möjligt var med från början. Fasen kan liknas vid Gartners

(1985) fas i det konceptuella ramverket som beskriver hur resurser ackumuleras. Resurser som i detta fall var i form av kunskap och erfarenhet. De samlade erfarenheterna, kunskaperna och kulturen inom ett nätverk beskrivs av Pettegrew (1987) och Autio et al. (2014) som en inre social kontext som på olika sätt påverkar organisationens handlingar. Nätverkets betydelse är viktig för Jord på trynets start. Det framgår av samtalet med Börjeson då han berättar att Erfa-nätverket var grunden för skapandet av Jord på trynet men också att de personer som ingår i Erfa-nätverket var avgörande. Detta styrks av Bakka et al. (2006) som beskriver att nätverket har betydelse för entreprenörer och deras förutsättningar att formulera gemensamma mål. Landström och Löwegren (2009) skriver om vikten av ett fungerande nätverk i en entreprenöriell process. Börjeson (pers. med. 2015) berättar om det gäng som startade Erfa-nätverket och hur de har varit centrala i skapandeprocessen. De fann snabbt varandra och arbetade mot samma mål. Även Granovetter (1985) och Jack och Anderson (2002) beskriver nätverkets sociala betydelse då personliga relationer är viktiga instrument för företag att nå vissa mål och att inbäddningen i den sociala kontexten gör att entreprenören kan uppmärksamma möjligheter och resurser som kan användas. Därför är den sociala kontexten viktig i den entreprenöriella processen för att skapa och ackumulera resurser och nå gemensamt uppsatta mål.

Börjeson (pers. med. 2015) berättar att grunden till nätverket var att tillsammans utväxla erfarenheter och information. På så vis kunde de bli starkare och få större möjlighet att påverka sin situation på marknaden. Följaktligen var det den institutionella kontexten en faktor som till stor del påverkade beslutet att starta ett Erfa-nätverk eftersom slakterierna inte betalade ett pris som täckte kostnaderna för produktionen. Börjeson (pers. med. 2015) berättar att han vill medverka till att lokalisera värden och lyfta dessa över tid. Erfa-nätverket uppmärksammade att de kunde utnyttja mervärden i sin produktion eftersom den skilde sig åt från den EU-ekologiska. Ett värdeskapande som även Anderson (2000) beskriver i sin definition av den entreprenöriella processen då han menar att entreprenörskap är en värdeskapande process som lokaliserar och skapar värden i sin omgivning.

Startskottet för Jord på trynet var mötet då föreningen skapades. Problemet med lönsamheten inom branschen gjorde att det bara fanns två alternativ, utveckla eller avveckla, enligt Börjeson (pers. med. 2015). Den sociala och institutionella kontext i vilken de verkade möjliggjorde inte en fortsatt drift av de enskilda företagen. Föreningen grundades som ett försök att förändra den rådande situationen. Enligt Welter (2011) grundar sig den entreprenöriella processen till stor del i vilken kontext som företagaren befinner sig i. Grisproducenternas sociala och institutionella kontext utgjorde här grunden för Jord på trynet.

5.1.3 Genomförandet av uppstarten

I en av delarna av Gartners (1985) konceptuella ramverket över den entreprenöriella processen förklarar han hur en entreprenör bäddas in i en social struktur genom att svara på samhället och dess efterfrågan. Efter att ha grundat föreningen var nästa steg för Jord på trynet att ta reda på marknadens förutsättningar. Då var fokus på att få igång en fungerande verksamhet vilket Churchill och Lewis (1983) beskriver som fasen *existence*. Det gjordes genom olika marknadsundersökningar och evenemang för att hitta sin plats i sin sociala och institutionella inbäddning. Den sociala i form av en interaktion med enskilda kunder och med varandra. Den institutionella i form av interaktion med marknaden, till exempel kontakt med leverantörer och slakterier, och hur avtalen utformades. Det var tack vare dessa möten med

både konsumenter och andra intressenter i värdekedjan som de insåg möjligheten med, men också värdet av, en producentförening för KRAV-producerat griskött.

För Jord på trynets del var finansieringen en framgångsfaktor. Utan det finansiella stödet är det inte säkert föreningen hade utvecklats till vad den är idag. Finansieringen, i form av landsbygdsutvecklingsstöd, gjorde det möjligt att ha externa rådgivare i uppstartsprocessen, vilket är ett exempel på hur den institutionella kontexten har interagerat med Jord på trynet. Gartner (1985) uttrycker att en av delarna i den entreprenöriella processen är att ackumulera resurser. En del av fasen handlar om att finna kapital, vilket styrks av Shane et al. (2000) som har med det i sin modell över den entreprenöriella processen. Studien visar att under Jord på trynets uppstartsprocess har personen som hjälpte till med att finna landsbygdsutvecklingsstöd varit en viktig partner då personen även senare varit en drivande part i utvecklingen av branschen för KRAV-märkt griskött. Även teorin belyser att det är viktigt med partners att lita på (Landström och Löwegren 2009). Det visar att det är viktigt att ha personer i sin sociala omgivning som har ett gemensamt mål men även att det finns personer inom den sociala och institutionella kontexten som det går att lita på.

Börjesons nätverk har haft ett stort inflytande på var han som person befinner sig idag men också på hur idén till Jord på trynet kom till. Att alltid befinna sig bland kreativa människor skapar motivation att utveckla sig själv och sin verksamhet. Tanken med Jord på trynet var att som ett nätverk försöka förändra sin marknadssituation. Landström och Löwegren (2009) skriver att omgivningen är central för den entreprenöriella processen. Gaddefors (1996) menar att ett nätverks kultur, livsstil och ideologi kommer att påverka processen. Även Bakka et al. (2006) belyser att nätverket påverkar en entreprenörs förmåga att tillsammans med sin omgivning nå ett gemensamt mål. Börjeson berättar i intervjun om vikten av att hitta en kompis att arbeta tillsammans med. En gemenskap i strävan mot ett uppsatt mål. Börjeson (pers. med. 2015) uppmärksammar att KRAV-märket är viktigt men lika viktig är producentföreningen som kan driva sina intressen själva. En förutsättning för Börjeson och Jord på trynet har varit skapandet av kontakter inom branschen med till exempel rådgivare och gruppledare inom de gröna näringarna, vilket har medverkat till den position de har på marknaden idag.

5.1.4 Utvecklingen av föreningen

Förändringen på marknaden har möjliggjort en expansion av föreningen Jord på trynet. Jord på trynets bildande har förändrat situationen för företagen. Börjeson pratar under vårt samtal om värdeskapande processer som sträcker sig över tiden. En liten bedrift idag kan således få ett större värde i framtiden på en annan plats och i en annan situation. Det kan jämföras med Andersons (2000) tankar om att lyfta ett uppmärksammat värde idag, till ett högre marknadsvärde imorgon. Jord på trynets initiativ har inneburit en större efterfrågan av ekologiskt och KRAV-märkt griskött. Detta eftersom fler konsumenter har uppmärksammat produkterna och efterfrågan därmed har ökat (pers. med Börjeson 2015). Dock har produktionen inte ökat i samma omfattning enligt Börjeson. Detta tyder på en social och institutionell interaktion. Enligt litteraturen befinner sig Jord på trynet i en *utvecklingsfas* (Churchill & Lewis 1983) eller en *vidare utveckling* (Landström & Löwegren 2009) av organisationen. Fortfarande finns det kontextuella begränsningar då det på grund av regelverken tar tid att ställa om till ekologisk produktion, vilket medför att produktionsökningen inte är lika stor som ökningen av efterfrågan.

En del av det dagliga arbetet av utvecklingen är att ytterligare utveckla nätverk och legitimitet på marknaden. Jord på trynet har således lyckats med sitt arbete att få konsumenter mer medvetna om produktionen och de är på det sättet inbäddade i en social struktur. Det driv som ligger bakom önskan om ett värdeskapande kan förklaras av en personlig vilja till utveckling (Shane et al. 2003), vilket är en stor del av drivkraften hos Börjeson som inte bara vill genomföra entreprenöriella satsningar utan även att de ska bli bra.

Utän andras vilja och engagemang är det svårt att driva en process som leder till något konkret. Det är viktigt för Börjeson att uppstarten av en organisation blir bra. Han säger att det är bra med ett gäng som arbetar mot gemensamma mål. Bildandet av föreningen har skapat värdefulla entreprenöriella kontakter och lärdomar som även kommer vara användbara i framtiden. Rätt kontakter bidrar till att skapa den plattform som krävs för att en idé ska förverkligas och lyckas. Börjeson (pers. med. 2015) uttrycker att det är viktigt att skapa ett nätverk för att lyckas med entreprenöriella processer. Framförallt har han dels genom skolan och åren som doktorand, dels genom andra entreprenöriella processer haft vänner som han har kunnat diskutera alla idéer med. De har därför varit viktiga för honom för att driva processerna vidare. Även det faktum att Börjeson direkt får input, någon annans syn, tillgång till dennes kompetens och kontaktnät har varit framgångsrikt. Börjeson uttrycker att det som individ är viktigt att bidra med sina kunskaper oavsett vilken betydelse individen har i processen. Jack och Anderson (2002) poängterar att det är svårt att skapa ett värde utan att ha stöd i den lokala kontexten och lyfter vikten av att ett nätverk och sociala kontakter ger möjligheter för företaget att verka i den lokala kontexten. Att kontaktnät är viktiga lyfts även fram av Gaddefors (1996) som beskriver vikten av att förvalta information inom nätverket. Därav är det tydligt att den entreprenöriella processen påverkas av sociala interaktioner.

5.2 Processen påverkar kontexten

Utifrån den empiri och teori som tidigare presenterats kommer följande diskussion att fokusera på två dimensioner av kontexten: den sociala och den institutionella. De två kontextuella dimensionerna har identifierats som mest centrala vid starten av Jord på trynet, varför studien har avgränsats till dessa två.

5.2.1 Social kontext

För att förstå en entreprenöriell process måste den kontextuella omgivningen i vilken en entreprenöriell handling sker studeras. Inbäddning möjliggör utnyttjande av resurser som inte funnits tillgängliga om inte ett inbäddat utbyte funnits (McKeever et al. 2015). Om inte hänsyn tas till omgivningen kommer inte en agents handlingar kunna tolkas fullt ut (Gartner 1985). Företagarna i Jord på trynet utnyttjade möjligheten att bilda ett nätverk och tog den möjligheten ett steg längre genom att starta föreningen. Efter bildandet av föreningen och genom det arbete de gjorde, till exempel med marknadsundersökningar, blev de en del av en social struktur som sedermera hjälpte dem att förstå den omgivningen i vilken de verkar. Både Dacin et al. (1999) och Jack och Anderson (2002) poängterar vikten av att vara en del av den kontextuella strukturen för att skapa entreprenöriella möjligheter men även tillit.

Genom en ökad medvetenhet på marknaden har Jord på trynet påverkat den sociala kontext i vilken de idag verkar. Autio et al. (2014) diskuterar hur kontexten skiljer sig åt innan företagsetableringen och efter. Börjeson berättar att besöken ute i butiker och med

leverantörer, men även besök av konsumenter ute på gårdarna, har skapat en medvetenhet och tillit bland konsumenterna men även en ömsesidig kontakt. Det framgår av Welter (2011) att entreprenöriella beslut påverkar den sociala kontexten, vilket märks på den förändrade marknadssituation som Jord på trynet i dag möter. Att vara en del av en struktur är en viktig komponent för att skapa tillit men även Erfa-nätverket som sådant har bidragit till en förändring. Innan Erfa- gruppens start fanns det inte någon gemenskap mellan företagen och därmed inget gemensamt mål för att förbättra marknadssituationen.

Börjeson upplever, trots Jord på trynets arbete, att det fortfarande saknas visst erfarenhetsutbyte. Det framgår av empirin att de är för få KRAV-producenter i närområdet för att ett utbyte av erfarenheter och kunskaper ska fungera optimalt, vilket är ett problem som även Gartner (1985) tar upp i sitt konceptuella ramverk då han diskuterar hinder för utveckling.

5.2.2 Institutionell kontext

Den institutionella inbäddningen innan uppstarten av föreningen var mindre bra för företagen. De hade dålig förhandlingskraft gentemot slakterierna och prissituationen var dålig. Efter föreningens start kunde de tillsammans vara en starkare part och de kunde därmed på ett bättre sätt sköta sina förhandlingar med slakterierna, enligt Börjeson. Förändring består således i att marknadsförutsättningarna radikalt har förändrats för KRAV-märkt griskött, då producenterna har lyckats förhandla sig till ett bättre pris för sina produkter.

Det går även att diskutera om Jord på trynet, genom att låta konsumenter komma ut på gårdarna och se produktionen, har påverkat marknaden och dess kontext. Genom dessa besök är det även troligt att Jord på trynet påverkas av konsumenterna, deras input, och således påverkas föreningen av den lokala kontexten samtidigt som de är en del av den. Jack och Anderson (2002) diskuterar hur viktigt det är att vara inbäddad i en lokal kontext och hur det skapar möjligheter. Börjeson berättar om betydelsen att få glada tillrop när de är ute i butiker och träffar kunder, vilket ger insikt i marknadens efterfrågan. Det är troligt att en större inblick i hur produktionen går till har betydelse för omgivningen. Genom att låta konsumenter komma ut och se produktionen skapar Jord på trynet en kontextuell relation med kunderna, inbäddning, då det skapas en relation till produktionen. Den kontextuella och sociala inbäddningen hjälper även till i det arbete som är grunden till Jord på trynet: att skapa ett högre marknadsvärde för ekologisk grisproduktion i allmänhet och sina KRAV-märkta produkter i synnerhet. Det kan jämföras med vad Anderson (2000) skriver om att den entreprenöriella processens syfte är att lokalisera värden och lyfta dem över tid. Resultatet av Jord på trynets arbete är tydligt då efterfrågan av deras produkter ökar, vilket gör att föreningen växer (Börjeson 2015). Den institutionella kontexten har således förändrats till följd av föreningens arbete.

Börjesons nätverk i myndighetskretsar skapar även förutsättning för personlig utveckling men även utveckling av föreningen. Att veta vem man ska kontakta ger fördelar vid kontakt med myndigheter. Det tyder på att det sociala nätverket kan påverka delar av den institutionella kontexten. Detta styrks av Jacobsen (2004) som skriver att god kontakt inom den institutionella kontexten är en fördel för att skapa tillit på marknaden.

Idag växer marknaden för Jord på trynets produkter stadigt och Börjeson tycker det är roligt att se att föreningen har haft betydelse för utvecklingen och marknadsföringen av branschen.

Utvecklingen tyder på att Jord på trynets process har skapat förutsättningar för en utveckling av deras marknad som inte hade sett likadan ut om inte föreningen hade bildats, vilket i teorin belyses av Welter (2011) och Anderson (2000) som styrker att en entreprenöriell process påverkar kontexten.

6 Slutsatser

Syftet med uppsatsen var att undersöka hur kontexten interagerar med den entreprenöriella processen. Målet var främst att skapa förståelse för hur den kontext en ekonomisk förening verkar i kan påverka den entreprenöriella processen, men också att i mindre utsträckning visa hur denna process i sin tur kan påverka kontexten.

I studien framgår det att en ekonomisk förenings entreprenöriella process i hög grad påverkas av dess kontext. Fyra faser i Jord på trynets entreprenöriella process identifierades: *upptäckten och skapandet av möjligheter*, *uppstarten av föreningen*, *genomförandet av uppstarten och utvecklingen av föreningen*. I samtliga faser interagerade kontexten med Jord på trynets entreprenöriella process. I *upptäckten och skapandet av möjligheter* påverkade goda sociala kontakter och ett utvecklat nätverk, det vill säga en social inbäddning i kontexten, vilket gav möjligheter att påverka föreningens förutsättningar. Under fasen *uppstarten av föreningen* såg vi hur nätverk, viljan hos enskilda individer att skapa värde och viljan att påverka sin situation var betydande faktorer, eftersom det skapade förutsättningarna till det möte som var startskottet för föreningen. Under *genomförandet av uppstarten* påverkade den institutionella kontexten då marknads-situationen uppmärksammades som ohållbar. Inbäddning och att ha partners att lita på hade även stor betydelse i denna fas. Således hade både den sociala och den institutionella kontexten betydelse för att sätta och nå gemensamma mål. I *utvecklingen av föreningen* påverkar den institutionella kontexten i form av begränsningar en fortsatt expansion av föreningen. Individens vilja och engagemang är även i denna fas betydelsefullt för att driva processen vidare.

Jord på trynet har gett en ökad kunskap om sin produktion på marknaden, vilket tyder på att den entreprenöriella processen även har påverkat dess sociala och institutionella kontext. Den sociala kontexten har påverkats genom att producenterna idag har en närmre kontakt och därmed har ett större utbyte av varandra. Den institutionella kontexten har påverkats i den meningen att marknadsvillkoren för producenterna har förändrats.

I alla de delar av processen vi har behandlat har det framgått att det inte är en enskild individ som är avgörande för genomförandet av en entreprenöriell handling. Vi ifrågasätter därför forskning som enbart fokuserar på entreprenören som individ. Slutsatserna av den här studien stödjer ett socialkonstruktivistiskt perspektiv som åskådliggör entreprenören som en del av en entreprenöriell process som interagerar med kontexten. Både den sociala och institutionella kontexten påverkar följaktligen alla de faser vi undersökt av den entreprenöriella processen. Det handlar således inte om en enskild entreprenör utan en process som sker i en kontext och är beroende av flera individer. Entreprenörskapet går därför inte att skilja från kontexten och fortsatt forskning inom området bör beakta detta för att få en mer rättvis bild över den entreprenöriella processen. Vår studie bidrar till en ökad förståelse för att den entreprenöriella processen och kontexten i hög grad interagerar med varandra. Den entreprenöriella processen är en process som ser olika ut beroende på en mängd faktorer och omständigheter. Det gör att en generell bild över olika entreprenöriella processer inte går att skapa.

Referenser

Skriftliga referenser

- Anderson, A. R. (2000). Paradox in the periphery: an entrepreneurial reconstruction? *Entrepreneurship & Regional Development*, 12(2), 91-109.
- Aldrich, H. & Zimmer, C. (1986). Entrepreneurship through social networks. *The art and science of entrepreneurship*. Ballinger, Cambridge, 3-23.
- Autio, E., Kenney, M., Mustar, P., Siegel, D. & Wright, M. (2014). Entrepreneurial innovation: The importance of context. *Research Policy*, 43(7), 1097-1108.
- Bakka, J. F., Fivelsdal, E. & Lindskvist, L. (2006). *Organisationsteori: struktur, kultur, processer*. Liber, Malmö.
- Brixy, U., Sternberg, R. & Stüber, H. (2012). The selectiveness of the entrepreneurial process. *Journal of Small Business Management*, 50(1), 105-131.
- Bryman, A. & Bell, E. (2013). *Företagsekonomiska forskningsmetoder*. Liber, Stockholm.
- Cole, A. H. (1969). Definition of entrepreneurship. In Karl A. Bostrom Seminar in the Study of Enterprise. Milwaukee: *Center for Venture Management* 10-22.
- Churchill, N. C. & Lewis, V. L. (1983). The five stages of small business growth. *Harvard Business Review*, 61, 30(10).
- Dacin, M. T., Ventresca, M. J. & Beal, B. D. (1999). The embeddedness of organizations: dialogue & directions. *Journal of Management*, 25(3), 317-356.
- Davidsson, P. & Honig, B. (2003). The role of social and human capital among nascent entrepreneurs. *Journal of Business Venturing*, 18(3), 301-331.
- Deakins, D. & Whittam, G. (2000). Business start-up: theory, practice and policy. *Enterprise and Small Business Principles, Practice and Policy*, 115-131.
- Feldman, M., Francis, J. & Bercovitz, J. (2005). Creating a cluster while building a firm: Entrepreneurs and the formation of industrial clusters. *Regional Studies*, 39(1), 129-141.
- Gaddefors, J. (1996). *Reflexion och handling: Entreprenörskap i ett kreativt perspektiv*. Diss. Sveriges lantbruksuniversitet, Uppsala, Repro print AB.
- Gartner, W. B. (1985). A conceptual framework for describing the phenomenon of new venture creation. *Academy of Management Review*, 10(4), 696-706.
- Gartner, W. B. (1988). Who is an entrepreneur? is the wrong question. *American Journal of Small Business*, 12(4), 11-32.

- Granovetter, M. (1985). Economic action and social structure: the problem of embeddedness. *American Journal of Sociology*, 91(3), 481-510.
- Hopp, C. & Stephan, U. (2012). The influence of socio-cultural environments on the performance of nascent entrepreneurs: Community culture, motivation, self-efficacy and start-up success. *Entrepreneurship & Regional Development*, 24(9-10), 917-945.
- Jack, S. L. & Anderson, A. R. (2002). The effects of embeddedness on the entrepreneurial process. *Journal of Business Venturing*, 17(5), 467-487.
- Jacobsen, D. I. (2004). *Organisationsförändringar och förändringsledarskap*. Studentlitteratur, Lund.
- Johns, G. (2006). The essential impact of context on organizational behavior. *Academy of Management Review*, 31(2), 386-408.
- Jordbruksverket (2005). *Svenskt jordbruk under 10 år i EU. Tabeller, diagram och kommentarer samt jämförelser med andra EU-länder*. (Rapport 2005:5). Jönköping: Jordbruksverket.
- Jordbruksverket (2011). *Jordbrukets utveckling, Sveriges första femton år som medlem i EU*. (Rapport 2011:33. ISSN: 1102-3007). Jönköping: Jordbruksverket.
- Jordbruksverket (2013). *Vägen till ekologisk grisproduktion*. Jordbruksinformation 2-13. (Rapport 2013:2. ISSN: 1102-8025). Jönköping: Jordbruksverket.
- Korsgaard, S. (2011). Entrepreneurship as translation: Understanding entrepreneurial opportunities through actor-network theory. *Entrepreneurship & Regional Development*, 23(7-8), 661-680.
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Studentlitteratur, Lund.
- Landström, H. & Löwegren, M. (2009). *Entreprenörskap och företagsetablering*. Studentlitteratur, Lund
- Lewis-Beck, M.S., Bryman, A. & Liao, T.F. (2004). *Encyclopedia of Social Science Research Methods*. 3. SAGE Publications, Inc., Thousand Oaks.
<http://dx.doi.org/10.4135/9781412950589>
- Lindgren, M. & Packendorff, J. (2008). Entrepreneurship as boundary work: deviating from and belonging to community. I: *Entrepreneurship As Social Change: A Third New Movements in Entrepreneurship Book*, 210. Edward Elgar Publishing Limited, Cheltenham.
- Lindgren, M. & Packendorff, J. (2009). Social constructionism and entrepreneurship: Basic assumptions and consequences for theory and research. *International Journal of Entrepreneurial Behavior & Research*, 15(1), 25-47.
- Levie, J., Autio, E., Acs, Z. & Hart, M. (2014). Global entrepreneurship and institutions: an introduction. *Small Business Economics*, 42(3), 437-444.

- LRF (2014). *Kort fakta om svensk grisuppfödning*. [Faktablad]. Stockholm: LRF.
- McKeever, E., Jack, S. & Anderson, A. (2015). Embedded entrepreneurship in the creative reconstruction of place. *Journal of Business Venturing*, 30(1), 50-65.
- McMullen, J. S. & Dimov, D. (2013). Time and the entrepreneurial journey: the problems and promise of studying entrepreneurship as a process. *Journal of Management Studies*, 50(8), 1481-1512.
- Miller, D. (1981). Toward a new contingency approach: The search for organizational gestalten. *Journal of Management Studies*, 18(1), 1-26.
- Miller, T., Birch, M., Mauthner, M. & Jessop, J. (2012). *Ethics in Qualitative Research*. Sage, London.
- Nationalencyklopedin, ordbok, band nr 2 (1996). Språkdata Göteborg och Bokförlaget Bra Böcker AB. Höganäs.
- Phan, P. H. (2004). Entrepreneurship theory: Possibilities and future directions. *Journal of Business Venturing*, 19(5), 617-620.
- Pettigrew, A. M. (1987). Context and action in the transformation of the firm. *Journal of Management Studies*, 24(6), 649-670.
- Reynolds, P., Bosma, N., Autio, E., Hunt, S., De Bono, N., Servais, I., Lopez-Garcia, P. & Chin, N. (2005). Global entrepreneurship monitor: Data collection design and implementation 1998–2003. *Small Business Economics*, 24(3), 205-231.
- Reynolds, P. & Miller, B. (1992). New firm gestation: Conception, birth, and implications for research. *Journal of Business Venturing*, 7(5), 405-417.
- Robson, C. (2011). *Real World Research*. 3. Wiley, Chichester.
- Rousseau, D. M. & Fried, Y. (2001). Location, location, location: contextualizing organizational research. *Journal of Organizational Behavior*, 22(1), 1-13.
- Sarasvathy, S. D. (2001). Causation and effectuation: Toward a theoretical shift from economic inevitability to entrepreneurial contingency. *Academy of Management Review*, 26(2), 243-263.
- Shane, S. (2000). Prior knowledge and the discovery of entrepreneurial opportunities. *Organization Science*, 11(4), 448-469.
- Shane, S., Locke, E. A. & Collins, C. J. (2003). Entrepreneurial motivation. *Human Resource Management Review*, 13(2), 257-279.
- Shane, S. & Venkataraman, S. (2000). The promise of entrepreneurship as a field of research. *Academy of Management Review*, 25(1), 217-226.

- Thornton, P. H. (1999). The sociology of entrepreneurship. *Annual Review of Sociology*, 25, 19-46.
- Trettin, L. & Welter, F. (2011). Challenges for spatially oriented entrepreneurship research. *Entrepreneurship & Regional Development*, 23(7-8), 575-602.
- Ulhøi, J. P. (2005). The social dimensions of entrepreneurship. *Technovation*, 25(8), 939-946.
- Uzzi, B. (1999). Embeddedness in the making of financial capital: How social relations and networks benefit firms seeking financing. *American Sociological Review*, 64(4), 481-505.
- Venkataraman, S. (1997). The distinctive domain of entrepreneurship research. *Advances in Entrepreneurship, Firm Emergence and Growth*, 3(1), 119-138.
- Welter, F. (2011). Contextualizing entrepreneurship--conceptual challenges and ways forward. *Entrepreneurship: Theory and Practice*, 35(1), 165-184.
- West, G. P. (2003). Connecting levels of analysis in entrepreneurship research: a focus on information processing, asymmetric knowledge and networks. I: C. Steyaert, D. Hjorth, eds., Edward Elgar, (2003). *New Movements in Entrepreneurship*. Edward Elgar Publishing, Cheltenham. <http://ssrn.com/abstract=1831985>
- Whetten, D. A. (2009). An examination of the interface between context and theory applied to the study of Chinese organizations. *Management and Organization Review*, 5(1), 29-55.

Internetreferenser

Ekoweb (www.ekoweb.nu)

Mannen bakom KRAV-grisaffären: Dirk van der Krogt (2015-05-11)

<http://www.ekoweb.nu/?p=10658>

Europeiska kommissionen (ec.europa.eu)

Globaliseringen (2015-06-03)

http://ec.europa.eu/economy_finance/international/globalisation/index_sv.htm

Företagsamheten (www.foretagsamheten.se)

Globalisering (2015-05-15)

<http://foretagsamheten.se/Naringslivets-utveckling/Framtid/Globalisering/>

Jord på trynet (www.jordpatrynet.se)

1. *Frågor & svar* (2015-04-13)

<http://www.jordpatrynet.se/om-oss/fragor-svar/>

2. *Högåsa gård* (2015-04-22)

<http://www.jordpatrynet.se/vara-gardar/ostergotland/hogasa/>

3. *Nära 50 procent fler ekogrisar på ett år* (2015-05-21)

<http://www.jordpatrynet.se/nara-50-procent-fler-ekogrisar-pa-ett-ar/>

Kungliga skogs- och lantbruksakademien (www.ksla.se)

Ledamotsregister/ B (2015-05-21)
<http://www.ksla.se/ledamotsregister/b/page/6/>

Länsstyrelsen Skåne (www.lansstyrelsen.se/skane)
Förprovning (2015-05-21)
<http://www.lansstyrelsen.se/skane/Sv/lantbruk-och-landsbygd/djurhallning/forprovning/Pages/default.aspx>

Tillväxtverket (www.tillvaxtverket.se)
Tillväxtverkets uppdrag (2015-06-02)
<http://www.tillvaxtverket.se/huvudmeny/insatserfortillvaxt/naringslivsutveckling/entreprenorskapihogreutbildning/tillvaxtverketsuppdrag.4.3453fc5214836a9a4726ea3c.htm>
1

Verksamt (www.verksamt.se)
Att vara företagare (2015-05-15)
<https://www.verksamt.se/fundera/att-vara-foretagare>

Wiktionary (www.wiktionary.org)
Kontext (2015-05-18)
<http://sv.wiktionary.org/wiki/kontext>

Personliga meddelanden

Börjeson, M., medgrundare, *Jord på trynet* (personlig intervju, 2015-04-28)